

© UNICEF Srbija/2020/Shubucki

Istraživanje o uticaju pandemije Covid-19 na porodice sa decom u Srbiji

Srbija, april-maj 2020.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

unicef

za svako dete

Sadržaj

I UVOD	2
I.1 Osnovne informacije o istraživanju.....	2
II METODOLOGIJA	2
II.1 Kratak prikaz metodologije.....	2
II.2 Uzorak.....	3
II.3 Poređenje realizovanog uzorka sa postojećim podacima	4
III REZULTATI	6
III.1 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DOMAĆINSTVA	6
III.1.1 Efekti epidemije Covid-19 na socio-ekonomski status domaćinstava sa decom	7
III.1.2 Efekti epidemije Covid-19 na majke/staratelje dece.....	10
III.1.3 Efekti epidemije Covid-19 na porodice, interakcije unutar njih i doživljaj roditeljstva.....	12
III.2 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU	16
III.2.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga deci.....	16
Pristup uslugama zdravstvene zaštite.....	16
Pristup uslugama socijalne zaštite.....	18
Pristup obrazovanju	19
III.3 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU DO 6 GODINA.....	20
III.3.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci do 6 godina.....	20
III.3.2 Interakcije majki/staratelja sa decom do 6 godina tokom epidemije Covid-19.....	22
III.3.3 Pohađanje predškolske ustanove i interakcije sa vaspitačicama tokom epidemije Covid-19.....	23
III.4 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU OD 7 DO 12 GODINA.....	24
III.4.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci od 7 do 12 godina.....	25
III.4.2 Učenje na daljinu kod dece starosti od 7 do 12 godina.....	26
III.5 EFEKTI EPIDEMIJE NA DECU OD 13 DO 17 GODINA	30
III.5.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci od 13 do 17 godina	30
III.5.2 Učenje na daljinu kod dece starosti od 13 do 17 godina	32
III.6 PRISTUP TEHNOLOGIJI I KORIŠĆENJE TEHNOLOGIJE U TOKU EPIDEMIJE COVID-19.....	36
III.6.1 Pristup TV i Internet sadržajima.....	37
III.6.2 Pristup TV programu za predškolski i školski uzrast tokom epidemije Covid-19.....	38
III.6.3 Korišćenje uređaja za učenje tokom epidemije Covid-19.....	38
Mobilni telefon	38
Laptop.....	39
Desktop računar.....	41
Tablet.....	42
III.6.4 Tehnička podrška u korišćenju uređaja.....	44

I UVOD

I.1 Osnovne informacije o istraživanju

Kao deo praćenja socio-ekonomskih efekata pandemije virusa Covid19, UNICEF u Srbiji sprovodi longitudinalnu studiju (u tri vremenske tačke) sa predstavnicima domaćinstava sa decom od 0 do 17 godina u Srbiji. Ovo longitudinalno istraživanje podrazumeva da će ista domaćinstva biti intervjuisana u tri različita vremenska preseka. Predviđeno je da se prvi talas sprovede u aprilu mesecu 2020. godine, drugi talas u junu, dok će treći talas biti realizovan u avgustu 2020. godine. Anketiranje za UNICEF sprovodi agencija Ipsos Strategic Marketing. U nastavku sledi prikaz metodologije i ključni nalazi prvog talasa istraživanja.

II METODOLOGIJA

II.1 Kratak prikaz metodologije

Podaci su prikupljeni u periodu od 21. do 28. aprila 2020. godine. Kao metode prikupljanja podataka korišćeni su telefonsko anketiranje uz pomoć računara (CATI) i onlajn anketiranje putem samopopunjavanja koje je realizovano putem Ipsos Internet panela.

Ukupno je ispitano 1823 domaćinstava i prikupljeni su podaci za 3149 dece, a detaljniji prikaz uzorka dat je u narednoj sekciji. Putem onlajn anketiranja samopopunjavanjem anketirano je 375 ispitanika/ispitanica, dok je putem telefonskog anketiranja uz pomoć računara anketirano 1448 ispitanika/ispitanica.

Na anketu su odgovorale majke ili staratelji dece starosti od 0 do 17 godina, koji su davali odgovore na pitanja vezana za domaćinstvo, za njih same i decu čije/čiji su majke odnosno staratelji. Upitnik je sadržao sekcije koje se odnose na demografske podatke o domaćinstvu, opštu socijalno-ekonomsku situaciju u domaćinstvu, opšte informacije o majkama/starateljima dece, socijalno-ekonomski status za vreme Covid-19 epidemije, porodicu, finansijske mehanizme preživljavanja, ekonomsku situaciju domaćinstva, kao i zasebne sekcije za decu različitih starosnih kategorija: od 0 do 6 godina, od 7 do 12 godina i od 13 do 17 godina.

II.2 Uzorak

Uzorak predstavlja jednoetapni stratifikovani uzorak. Stratifikacija je napravljena na osnovu četiri statistička regiona (NUTS2 podela Republike Srbije isključujući Kosovo¹ i Metohiju), tipa naselja, i strukture domaćinstava na osnovu uzrasta dece.

Struktura domaćinstava na osnovu uzrasta dece preuzeta je iz Istraživanja višestrukih pokazatelja MICS5 (Srbija MICS 2014)². Domaćinstva su podeljena na osnovu toga da li imaju bar jedno dete starosti do 6 godina, odnosno bar jedno dete starosti od 7 do 12, odnosno dete starosti od 13 do 17 godina. Kako je jedan od osnovnih ciljeva istraživanja poređenje negativnih efekata koje je pandemija SARS-CoV-2 virusa ostavila na decu različite starosne dobi, uzorak je alocirano proporcionalno okviru ovih domaćinstava, po 600 domaćinstava koja među svojim članovima imaju članove 0-6 godina starosti, 7-12 godina i 13-17 godina. Alokacija ovih 600 domaćinstava u okviru statističkih regiona i tipa naselja izvršena je na osnovu strukture dobijene na osnovu MICS istraživanja. Alokacija je izvršena proporcionalno zastupljenosti u populaciji i veličini standardne devijacije indeksa blagostanja u okviru ovih domaćinstava (što je broj domaćinstava u populaciji veći i što je veća međusobna razlika u „bogatstvu“ ovih domaćinstava u uzorak je alocirano više domaćinstava). Ovako dobijena alokacija je korigovana tako da ni u jednoj ćeliji ne bude manje od 50 domaćinstava. Rezultujuća alokacija je data u tabeli 1.

Tabela 1. Alokacija uzorka po tipa naselja i statističkom regionu, i tipu domaćinstva.

Urbanost naselja	Region	Domaćinstva sa decom uzrasta:		
		0-6	7-12	13- 17
Urbano	Beograd	93	80	64
	Vojvodina	92	90	88
	Šumadija i Zapadna Srbija	60	63	64
	Južna i Istočna Srbija	60	53	65
Ostalo	Beograd	50	50	50
	Vojvodina	75	84	78
	Šumadija i Zapadna Srbija	92	92	95
	Južna i Istočna Srbija	78	89	95
Ukupno		600	600	600

¹ Svako pominjanje Kosova u ovom izveštaju treba razumeti u kontekstu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 (1999)

² UNICEF, Republički zavod za statistiku. Srbija Istraživanje višestrukih pokazatelja (MICS) 2014, Ref. SRB_2014_MICS_v01_M. Baza podataka sačuvana sa <https://mics.unicef.org/surveys>, 1. mart 2020.

Post stratifikacija, ponderisanje podatka je vršeno na osnovu strukture domaćinstava koje je dobijeno iz podataka istog MICS 2014 istraživanja.

Sva domaćinstva su raspoređena u 7 kategorija, na osnovu posedovanja dece iz jedne od 3 targetirane starosne grupe, 4 statistička regiona i 2 grupe urbaniteta naselja u kojem se domaćinstvo nalazi. Samim tim je ponder je napravljen na osnovu 56 ćelija (4 statistička regiona, 2 tipa naselja i 7 kategorija domaćinstava), kako bi struktura dobijenih domaćinstava odlikavala strukturu populacije. Ciljana struktura je data u tabeli 2.

Tabela 2. Frekvence domaćinstava po njihovoj strukturi po starosti dece koja su njihovi članovi, regionu i tipa naselja gde su locirane, dobijene na osnovu MICS istraživanja iz 2014.

Region	Urbanitet	Sastav domaćinstva ³						
		001	010	011	100	101	110	111
Beograd	Urban	67	59	36	122	10	67	4
	Rural	20	21	17	23	3	11	1
Vojvodina	Urban	66	72	40	101	8	39	11
	Rural	50	44	31	56	6	32	7
Šumadija i Zapadna Srbija	Urban	75	63	37	85	4	32	7
	Rural	68	41	37	80	6	40	5
Južna i Istočna Srbija	Urban	76	43	26	72	9	33	3
	Rural	55	34	38	48	4	25	7

Nakon toga ponder je pomnožen sa brojem dece u domaćinstvima i normalizovan da odgovara u uzorku dobijenom broju dece u domaćinstvima. Na ovaj način dobijen je ponder koji odgovara deci Srbije datog uzrasta.

II.3 Poređenje realizovanog uzorka sa postojećim podacima

U narednoj tabeli dat je prikaz poređenja indikatora koji se odnose na domaćinstva, majke/staratelje i decu, procenjenih drugim studijama ili izvedenih iz dostupnih administrativnih podataka, sa istim indikatorima dobijenim na realizovanom uzorku u ovom istraživanju. Kao što se iz Tabele 3. može videti, realizovani uzorak adekvatno je reprezentovao populaciju domaćinstava sa decom do 17 godina i zasebne populacije dece u Srbiji u pogledu većine upoređivanih indikatora. Odstupanje je registrovano u pogledu mesečnih prihoda domaćinstava, tj. blagog

³ Kodovi su sačinjeni od tri binarne cifre, prva cifra označava da domaćinstvo poseduje bar jedno dete starosti do 6 godina (1 - poseduje, 0 – ne poseduje), druga cifra označava da domaćinstvo poseduje bar jedno dete od 7 do 12 godina, a treća da postoji bar jedno dete od 13-17 godina; npr. kod 110, označava domaćinstvo koje poseduje decu starosti do 6 i do 12 godina.

potcenjivanja domaćinstava sa mesečnim prihodima nižim od 300 evra, što treba imati u vidu prilikom tumačenja nalaza ovog istraživanja.

Tabela 3. Poređenje realizovanog uzorka sa postojećim administrativnim podacima i procenama drugih studija

Indikator	Administrativni/nacionalni podaci (2018/2019)	Realizovani uzorak
% dece koja pohađaju predškolske ustanove	63.9% (za 3-PPP godina), 2018	57.5% (za 3-4 godine)
% domaćinstava koja primaju finansijsku socijalnu pomoć	3.3%, 2018	3.4%
% dece koja primaju dečiji dodatak	22.4%. 2018	16.3% (0-17 godina)
% dece koja primaju dodatak za negu i pomoć drugog lica	0.66% =7982/1212779 Kalkulacija istraživača na osnovu podataka Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu i procene stanovništva RZS, 2018	1% (0-17 godina)
Prihodi domaćinstva	Manje od 300 evra 40.4% domaćinstava Upotreba informaciono komunikacionih tehnologija u Srbiji 2019	Manje od 300 evra 18.3% domaćinstava sa decom od 0 do 17 godina (20.3% kada se oduzmu domaćinstva koja odbijaju da odgovore)
Materialna deprivacija	Osobe čija domaćinstva ne mogu da priušte obrok sa mesom, piletinom ili ribom svakog drugog dana (Primenljivo i za vegetarijansku zamenu): 18.8% Osobe čija domaćinstva ne mogu da priušte neočekivani trošak od RSD 10,900 koji bi bio plaćen iz kućnog budžeta: 39.8% U toku prošlog kalendarskog meseca, osoba iz domaćinstva nije bila u mogućnosti da plati račune na vreme zbog finansijskih poteškoća NA Anketa o prihodima i uslovima života, 2018	Domaćinstva sa decom do 17 godina: domaćinstvo ne može da priušti obrok sa mesom, piletinom ili ribom svakog drugog dana (Primenljivo i za vegetarijansku zamenu): 8.7% Domaćinstvo ne može da priušti neočekivani trošak od RSD 13.900 koji bi bio plaćen iz kućnog budžeta: 48.6% U toku prošlog kalendarskog meseca, domaćinstvo nije bilo u mogućnosti da plati račune na vreme zbog finansijskih poteškoća 28%

III REZULTATI

III.1 Efekti epidemije Covid-19 na domaćinstva

Socio-ekonomski pokazatelji

- Kriza izazvana Covid-19 epidemijom u značajnoj meri uticala je na **prihode domaćinstava** sa decom, te je u gotovo polovini ovih domaćinstava došlo do pada prihoda tokom epidemije.
- Pored toga, četvrtina domaćinstava sa decom imala je **neplanirane troškove** uzrokovane ovom situacijom: u skoro trećini domaćinstava (29%) ovi troškovi bili su u iznosu koji ne prelazi 10% mesečnog prihoda domaćinstva, trećina (32%) je imala neplanirane troškove koji su iznosili od 11 do 25 procenata mesečnog prihoda domaćinstva, dok je kod 39% domaćinstava iznos izdvojen za neplanirane troškove bio veći od 25% mesečnog prihoda domaćinstva, a najčešće kategorije neplaniranih troškova bile su sredstva za higijenu i hrana.
- Domaćinstva koja čiji su mesečni prihodi usled epidemije smanjeni za više od 10% preduzela su i određene **mere uštede**, najčešće smanjivši kupovinu igračaka i troškove dečjeg obrazovanja, dok se kao mere preživljavanja, uštede i nadoknade prihoda u budućnosti najčešće planira traženje posla za nezaposlene članove domaćinstva.
- Po pitanju **materijalne deprivacije**, među domaćinstvima obuhvaćenim istraživanjem jedna desetina (9%) navodi da ne može da priušti obrok sa mesom, piletinom ili ribom svakog drugog dana (ili vegetarijansku zamenu). Polovina domaćinstava prijavljuje da ne bi mogla da priušti neočekivani trošak od 13.900 dinara. Kada je reč o prethodnom mesecu u odnosu na trenutak istraživanja, dakle mesecu martu, 28% domaćinstava navodi da u tom mesecu nije bilo u mogućnosti da plati račune na vreme zbog finansijskih poteškoća.
- Među domaćinstvima koja žive u **iznajmljenom prostoru, prostoru koji je pod kreditom** ili u prostoru drugog vlasničkog statusa takvog da on nije u vlasništvu članova domaćinstva (što čini 13% ukupne ciljane populacije), više od polovine (54%) za vreme epidemije Covid-19 teže je nego pre ove epidemije moglo da izmiri troškove za kredit ili kiriju.
- Kada je reč o socio-ekonomskom statusu domaćinstava sa decom, u nešto većem **riziku** se nalaze domaćinstva iz Južnog i Istočnog regiona u odnosu na ostale regione, domaćinstva iz ruralnih sredina u odnosu na domaćinstva iz urbanih sredina i domaćinstva u kojima su majka/staratelj nezaposleni.
- Novonastala situacija izazvana epidemijom uticala je na **zaposlenje** trećine majki/staratelja dece starosti do 17 godina. Otprilike 3% prijavljuje gubitak zaposlenja, a kada je reč o efektu na prihode majki/staratelja, u približno trećini slučajeva došlo je do smanjenja prihoda usled epidemije.

Roditeljstvo, porodični život i mentalno zdravlje

- Usled epidemije Covid-19, tokom njenog trajanja, porodice sa decom do 17 godina provodile su **više vremena zajedno** u poređenju sa vremenom pre epidemije, naročito među porodicama u Beogradu.
- Više od polovine majki/staratelja tokom epidemije prema njihovim navodima počelo je češće da učestvuje u zajedničkim aktivnostima sa članovima porodice, da prati potrebe članova porodice i pokušava da ih ispuni i da razgovara sa porodicom i deli informacije.
- **Doživljaji majki/staratelja o roditeljstvu/starateljstvu** tokom epidemije bili su raznoliki, te je manjem udelu bilo nešto lakše nego obično (češće zaposlenim majkama/starateljima i majkama/starateljima iz Beograda), polovini se činilo da nema razlike, dok je približno trećina

bila utiska da im roditeljstvo/starateljstvo teže pada tokom epidemije virusa Covid-19 nego inače.

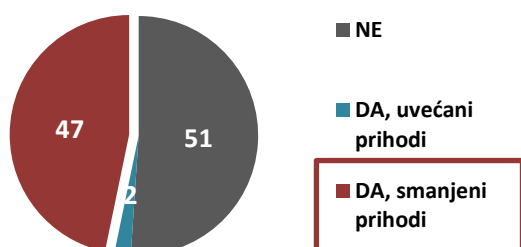
- O epidemiji Covid-19 majke/staratelji su se pretežno **informisali** putem televizije (88%), zatim društvenih medija (44%), drugih internet sajtova (39%), štampanih i onlajn izdanja dnevnih novina (34%), prijatelja i poznanika (24%), porodice (23%), vebsajta Vlade (19%), komšija (13%), radija (10%), a ostali izvori informisanja su neznatno korišćeni.
- Otprilike petina majki/staratelja prijavljuje pogoršanje **mentalnog zdravlja**, a isto toliko i fizičkog u 2 nedelje koje su prethodile anketi. Uz to, registruje se veći stepen prepoznavanja važnosti mentalnog zdravlja u urbanim u odnosu na ruralne sredine, kao i među majkama/starateljima sa višim i visokim obrazovanjem u odnosu na niže nivoe obrazovanja.
- Otprilike 4% majki/staratelja prijavljuje potrebu za **psihološkim savetovanjem** u mesec dana koji su prethodili anketi, a približno trećini njih nije pošlo za rukom da dođe do te usluge, u najvećem broju slučajeva zbog toga što nisu znali koga da pozovu.

III.1.1 Efekti epidemije Covid-19 na socio-ekonomski status domaćinstava sa decom

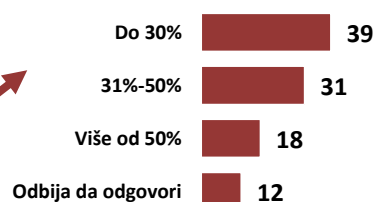
Kriza izazvana Covid-19 epidemijom u značajnoj meri uticala je na prihode domaćinstava sa decom, te je u gotovo polovini (47%) ovih domaćinstava došlo do pada prihoda tokom epidemije. Među domaćinstvima kojima su smanjeni prihodi, u 39% slučajeva radilo se o smanjenju do 30%, trećina izveštava da je reč o smanjenju između 31% i 50% prihoda domaćinstva, dok skoro petina (18%) navodi da su prihodi njihovog domaćinstva smanjeni više od 50%. Posmatrano na ukupnoj ciljnoj populaciji, 18 procenata domaćinstava sa decom do 17 godina pretrpelo je smanjenje prihoda domaćinstava do 30%, 15 procenata domaćinstava smanjenje za 31%-50% prihoda domaćinstva, a 8 procenata domaćinstava suočilo se sa smanjenjem većim od 50%.

Grafikon 3.1.1 – Uticaj epidemije virusa Covid-19 na prihode domaćinstva; podaci u procentima

Da li situacija sa Covid19 utiče na prihode domaćinstva?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Za koji procenat je prihod smanjen?
Baza: Domaćinstva čiji su prihodi domaćinstva smanjeni (47% ciljne populacije)

Tokom epidemije Covid-19 četvrtina (24%) domaćinstava sa decom do 17 godina imalo je neplanirane troškove uzrokovane tom situacijom, pri čemu je učestalost neplaniranih troškova bila nešto veća u domaćinstvima iz urbanih u odnosu na domaćinstva iz ruralnih područja (28% na prema 17%). Od domaćinstava koja su imala neplanirane troškove, u skoro trećini domaćinstava (29%) ovi troškovi bili su u iznosu koji ne prelazi 10% mesečnog prihoda domaćinstva, trećina (32%) je imala neplanirane troškove koji su iznosili od 11 do 25

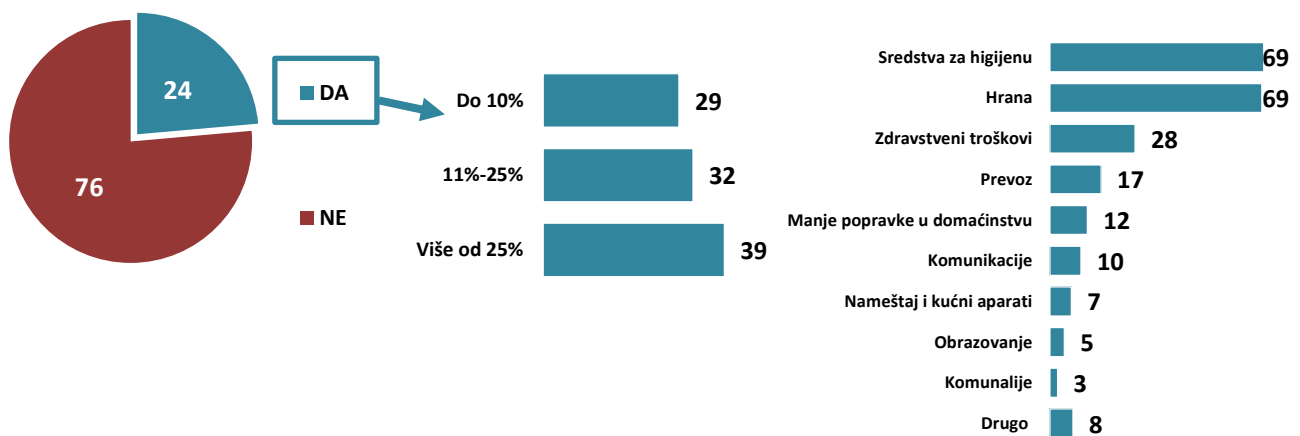
procenata mesečnog prihoda domaćinstva, dok je kod 39% domaćinstava iznos izdvojen za neplanirane troškove bio veći od 25% mesečnog prihoda domaćinstva. Kao najčešće kategorije neplaniranih troškova izdvojila su se sredstva za higijenu (69%) i hrana (69%). Na trećem mestu po učestalosti su neplanirani zdravstveni troškovi (28%), koji su bili češći u domaćinstvima u kojima majka ili staratelj imaju stečeno osnovno ili niže obrazovanje (50%), i neplanirani troškovi za prevoz (17%), naročito u Beogradu (29%).

Grafikon 3.1.2 – Neplanirani troškovi domaćinstava usled epidemije virusa Covid-19; podaci u procentima

Da li je domaćinstvo imalo bilo kakve neplanirane troškove zbog ove situacije?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Ako je odgovor DA, koliki je to procenat mesečnog prihoda domaćinstva? Baza: Domaćinstva koja su imala neplanirane troškove (24% ciljne populacije)

Koju kategoriju neplaniranih troškova ste imali? Višestruki odgovori; Baza: Domaćinstva koja su imala neplanirane troškove (24% ciljne populacije)

Domaćinstva čiji su mesečni prihodi usled epidemije smanjeni za više od 10% preduzela su i određene mere uštede, najčešće smanjivši kupovinu igračaka i troškove dečjeg obrazovanja, dok se kao mere preživljavanja, uštede i nadoknade prihoda u budućnosti najčešće planiraju traženje posla za nezaposlene članove domaćinstva. Među domaćinstvima čiji je mesečni prihod usled epidemije korona virusa opao za 10 ili više procenata, a kojih je 40% u ukupnoj ciljnoj populaciji domaćinstava, ispitivani su i finansijski mehanizmi preživljavanja. Kao posledica krize izazvane epidemijom, 40 procenata ovih domaćinstava smanjilo je mesečnu kupovinu igračaka, 34 procenta smanjilo je troškove dečjeg obrazovanja (poput slikovnica ili udžbenika), a po 29% smanjilo je troškove koji odlaze na dečije školarine i na knjige za decu. Kategorije proizvoda iz potrošačke korpe čiju su potrošnju ova domaćinstva najređe smanjivala jesu proizvodi za bebe, tj. higijenski proizvodi za bebe (1%), pelene (1%) i hrana za bebe (1%). Smanjenje mesečne potrošnje hrane za sve članove domaćinstva usled epidemije bilo je učestalije među domaćinstvima Južnog i Istočnog regiona (19%), među domaćinstvima u kojima su majka/staratelj nezaposleni (19%), domaćinstvima u kojima je dete primalac bar jednog vida materijalne pomoći (18%), kao i među domaćinstvima čiji je ukupan mesečni prihod niži od 300 evra. Pored toga, domaćinstva sa prihodima do 300 evra češće se u odnosu na ostala smanjivala potrošnju grejnih uređaja (29%). Sa druge strane, kada je reč o budućnosti i planovima za preživljavanje, uštede odnosno nadoknadu izgubljenog prihoda, među domaćinstvima kojima su usled krize izazvane epidemijom korona virusa prihodi smanjeni za 10 i više procenata, 35 procenata planira da nađe posao nezaposlenim članovima domaćinstva, 23 procenta planira da smanji vreme koje deca provode ispred televizora ili kompjutera, 14 procenata planira da smanji

broj prostorija koje greje tokom zimskog perioda, dok 12 procenata planira da odlazi na spavanje ranije radi uštede energije, struje i aparata.

Grafikon 3.1.3 – Finansijski mehanizmi preživljavanja domaćinstava – smanjivanje troškova tokom epidemije i planiranje ušteda u budućnosti; podaci u procentima

Da li ste zbog epidemije Covid19 smanjili svoju mesečnu potrošnju za sledeće proizvode u potrošačkoj korpi – DA; Baza: Domaćinstva čiji su prihodi uled Covid-19 krize smanjeni za 10% ili više (40% ciljne populacije)

Uz gore navedene uštede za robu, usluge i energiju, koliko je verovatno da ćete probati bilo šta od navedenog da biste uštedeli novac – DA; Baza: Domaćinstva čiji su prihodi uled Covid-19 krize smanjeni za 10% ili više (40% ciljne populacije)

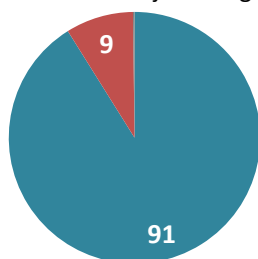

Među domaćinstvima obuhvaćenim istraživanjem jedna desetina (9%) navodi da ne može da priušti obrok sa mesom, piletinom ili ribom svakog drugog dana (ili vegetarijansku zamenu), približno polovina (49%) domaćinstava prijavljuje da ne bi mogla da priušti neočekivani trošak od 13900 dinara, dok 28% domaćinstava navodi da u prethodnom mesecu u odnosu na trenutak istraživanja (mesecu martu) nije bilo u mogućnosti da plati račune na vreme zbog finansijskih poteškoća.

Grafikon 3.1.4 – Indikatori materijalne deprivacije domaćinstava; podaci u procentima

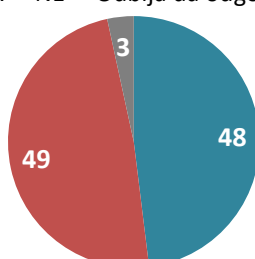
Da li Vaše domaćinstvo može da priušti obrok sa mesom, piletinom ili ribom svakog drugog dana? Baza: Ukupna ciljna populacija

■ DA ■ NE ■ Odbija da odgovori

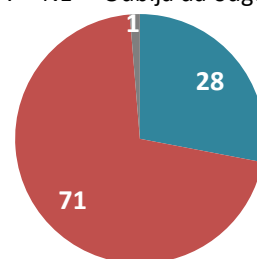
Da li Vaše domaćinstvo može da priušti neočekivani trošak od RSD 13,900 koji bi bio plaćen iz kućnog budžeta? Baza: Ukupna ciljna populacija

■ DA ■ NE ■ Odbija da odgovori

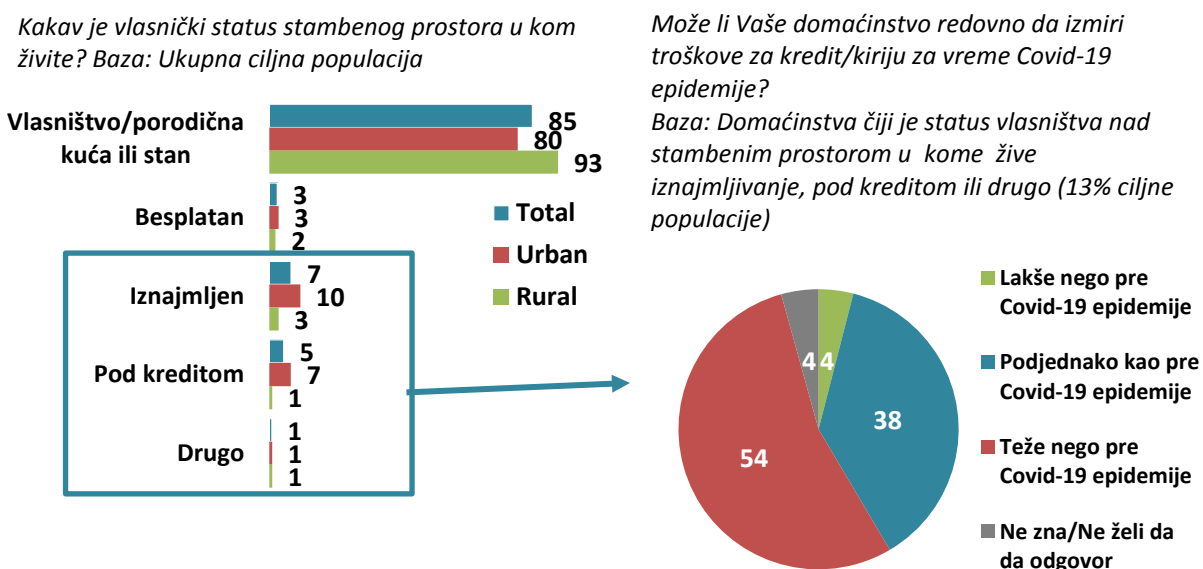
U toku prošlog kalendarskog meseca, da li Vaše domaćinstvo nije bilo u mogućnosti da plati račune na vreme zbog finansijskih poteškoća? Baza: Ukupna ciljna populacija

■ DA ■ NE ■ Odbija da odgovori

Domaćinstva koja žive u prostoru koji nije u njihovom vlasništvu tokom epidemije Covid-19 u više od polovine slučajeva teže su izmirivala troškove kirije ili kredita nego pre epidemije. Većina domaćinstava sa decom do 17 godina obuhvaćena ovim istraživanjem živi u stambenom prostoru koji je porodična kuća ili stan ili je u vlasništvu nekoga od članova domaćinstva (85%), pri čemu je ovaj oblik vlasničkog statusa stambenog prostora učestaliji u ruralnim sredinama nego u urbanim. U iznajmljenom stambenom prostoru živi 7% domaćinstava sa decom, dok u stambenom prostoru koji je pod kreditom živi 5%. Među domaćinstvima koja žive u iznajmljenom prostoru, prostoru koji je pod kreditom ili u prostoru drugog vlasničkog statusa takvog da on nije u vlasništvu članova domaćinstva (što čini 13% ukupne ciljane populacije), više od polovine (54%) za vreme epidemije Covid-19 teže je nego pre ove epidemije moglo da izmiri troškove za kredit ili kiriju. Nešto više od trećine ovih domaćinstava (38%) troškove kirije ili kredita izmirivalo je podjednako kao i pre epidemije, dok 4% izveštava da je tokom epidemije lakše plaćalo ove troškove.

Grafikon 3.1.5 – Struktura domaćinstava prema vlasničkom statusu stambenog prostora u kome žive i mogućnosti izmirivanja troškova za kredit/kiriju tokom Covid-19 epidemije; podaci u procentima

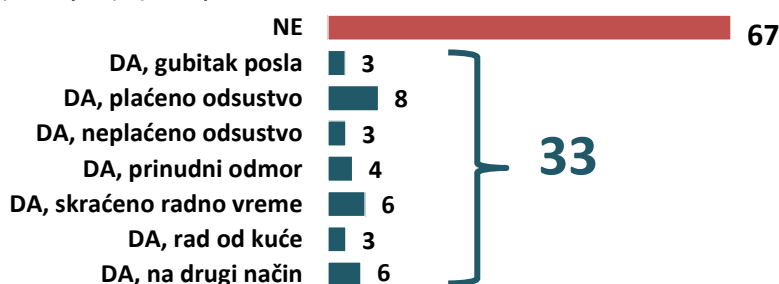
Kada je generalno reč o efektima epidemije Covid-19 na socio-ekonomski status domaćinstava, nalazi ovog istraživanja ukazuju na to da su u tom pogledu posebno vulnerabilna domaćinstva u kojima majka ili staratelj deteta imaju stečeno osnovno ili niže obrazovanje, domaćinstva u kojima su majka ili staratelj nezaposleni, domaćinstva u kojima je dete primalac bar jednog vida materijalne pomoći, domaćinstva u kojima neko od članova prima finansijsku socijalnu pomoć i domaćinstva čiji su mesečni prihodi niži od 300 evra.

III.1.2 Efekti epidemije Covid-19 na majke/staratelje dece

Novonastala situacija izazvana epidemijom uticala je na zaposlenje u slučaju 33% majki/staratelja dece, dok kod 67% nije došlo do promene usled ove situacije. Na plaćeno odsustvo usled epidemije otišlo je 8% majki/staratelja, a na neplaćeno odsustvo 3%. Skraćenim radnim vremenom radilo je 6% majki/staratelja, dok je na prinudni odmor poslato 4%. Zbog epidemije posao je izgubilo 3% majki/staratelja. U ruralnim sredinama (74%), kao i među populacijom majki/staratelja sa stečenim osnovnim ili nižim obrazovanjem (83%) češće se navodi da nije došlo do promene u statusu zaposlenja majke odnosno staratelja.

Grafikon 3.1.6 – Uticaj epidemije Covid-19 na zaposlenje majke/staratelja; podaci u procentima

Da li novonastala situacija izazvana Covid19 epidemijom utiče na zaposlenje majke/staratelja deteta?
Baza: Ukupna ciljna populacija

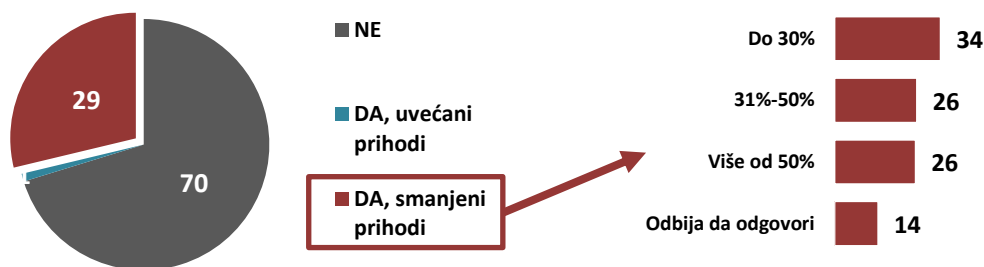

Kada je reč o uticaju novonastale situacije izazvane Covid19 epidemijom na prihode majki/staratelja, u 29% slučajeva došlo je do smanjenja prihoda, dok kod 70% nije bilo promene. Među onima koji prijavljuju smanjenje prihoda, u 34% slučajeva radilo o smanjenju do 30%, približno četvrtina (26%) izvestila je o smanjenju u iznosu između 31% i 50% prihoda, a takođe četvrtina (26%) majki/staratelja navela je da su njihovi prihodi smanjeni više od 50%. Značajne demografske razlike u pogledu efekata epidemije na prihode majke/staratelja nisu registrovane.

Grafikon 3.1.7 – Uticaj epidemije Covid-19 na prihode majke/staratelja; podaci u procentima

Da li novonastala situacija izazvana Covid19 epidemijom utiče na prihode majke/staratelja deteta? Baza: Ukupna ciljna populacija

Za koji procenat je prihod smanjen?
Baza: Domaćinstva čiji su prihodi domaćinstva smanjeni (29% ciljne populacije)

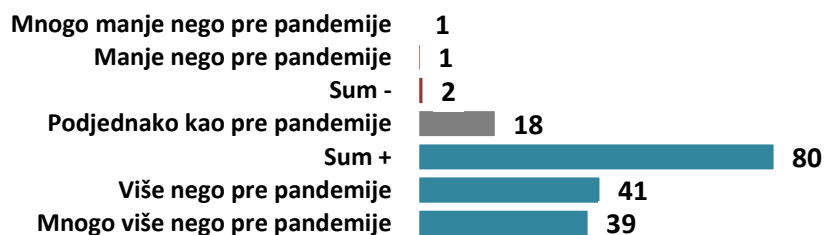

III.1.3 Efekti epidemije Covid-19 na porodice, interakcije unutar njih i doživljaj roditeljstva

Usled epidemije Covid-19, tokom njenog trajanja, porodice sa decom do 17 godina provodile su više vremena zajedno u poređenju sa vremenom pre epidemije. Naime, 80% majki/staratelja navodi da je tokom epidemije njihova porodica provodila više vremena zajedno nego pre epidemije, tek 2% navodi da je njihova porodica tokom ovog perioda manje vremena provodila zajedno, dok približno petina (18%) saopštava da nije bilo promene u količini vremena koje je porodica provodila zajedno pre i posle epidemije. U ruralnim sredinama (23%), u Južnom i Istočnom regionu (22%), među domaćinstvima u kojima su majka/staratelj nezaposleni (27%), među domaćinstvima koja nemaju pristup internetu (34%), kao i među domaćinstvima sa mesečnim prihodima do 300 evra (26%) češće se u odnosu na prosek izveštava o tome da nije bilo promene u količini vremena koju porodica provodi zajedno pre i tokom epidemije. Sa druge strane, dok je na ukupnoj ciljnoj populaciji 39% navelo da je tokom epidemije porodica provodila mnogo više vremena zajedno nego pre, u Beogradu je ovaj odgovor dalo 46% majki/staratelja.

Grafikon 3.1.8 – Uticaj epidemije Covid-19 na vreme koje članovi porodice provode zajedno; podaci u procentima

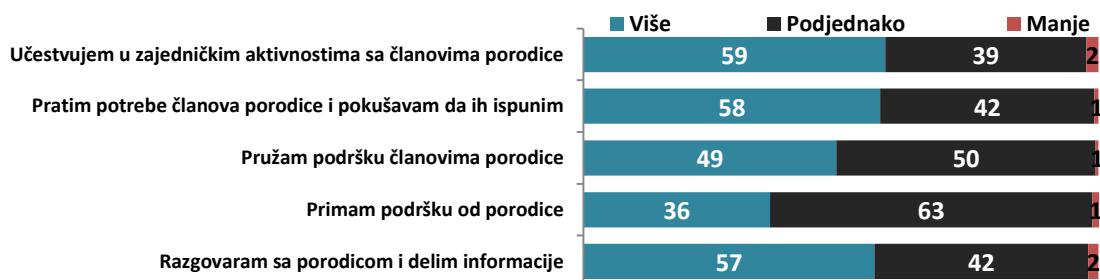
Da li porodica provodi više vremena zajedno u toku Covid 19 pandemije u odnosu na period pre pandemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Od izbijanja epidemije virusa Covid-19 više od polovine majki/staratelja iz porodica sa decom do 17 godina u Srbiji počelo je češće da učestvuje u zajedničkim aktivnostima sa članovima porodice (59%), da prati potrebe članova porodice i pokušava da ih ispuni (58%) i da razgovara sa porodicom i deli informacije (57%). Približno polovina majki/staratelja sa izbijanjem epidemije počelo je češće i da pruža podršku članovima porodice (49%), dok nešto više od trećine (36%) navodi da češće prima podršku od porodice.

Grafikon 3.1.9 – Uticaj epidemije Covid-19 na vidove interakcija unutar porodica; podaci u procentima

Kako Vi provodite vreme sa porodicom od izbijanja Covid 19 epidemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija

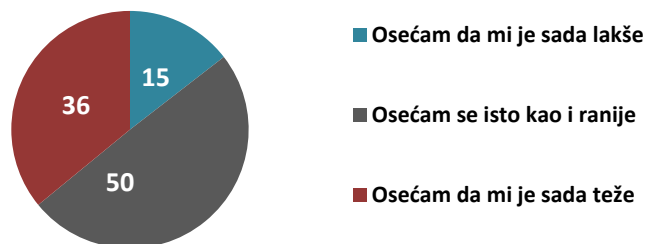

Doživljaji majki/staratelja o roditeljstvu/starateljstvu tokom epidemije su raznoliki, te je manjem udelu nešto lakše nego obično (15%), polovini se čini da nema razlike (50%), dok 36% navodi da im roditeljstvo/starateljstvo teže pada tokom epidemije Covid-19. Među zaposlenim majkama/starateljima (17%), kao i među majkama/starateljima iz Beograda (21%) češće se u odnosu na opšti prosek može čuti da im je roditeljstvo/starateljstvo tokom epidemije lakše nego inače. Sa druge strane, majke/staratelji dece uzrasta do 12 godina nešto češće u odnosu na majke/staratelje dece starije od 12 godina navode da im roditeljstvo/starateljstvo tokom epidemije teže pada nego inače.

Grafikon 3.1.10 – Uticaj epidemije Covid-19 na doživljaj roditeljstva/starateljstva; podaci u procentima

Da li je roditeljstvo/starateljstvo u vreme Covid 19 za Vas lakše, isto kao i ranije ili teže nego ranije?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Najveće brige u vezi sa Covid-19 za dete, vezane su prvenstveno za zdravlje, te 78% majki/staratelja navodi da im je najveća briga zdravlje deteta. Na drugom mestu nalaze se brige vezane za socijalizaciju, koje navodi 39% majki/staratelja, a zatim i brige vezane za obrazovne potrebe dece, koje navodi 36% majki/staratelja. Trećina majki/staratelja zabrinuta je i za mentalno zdravlje i posledice vezane za stres uzrokovane Covid-19 epidemijom, dok po petina navodi da je zabrinuta za ishranu (22%), materijalne/finansijske potrebe deteta (21%) i razvoj deteta (20%).

Sa druge strane, kada su oni lično u pitanju, majke/staratelji takođe najčešće brinu za zdravlje (73%). Na drugom mestu najčešćih briga nalazi se mentalno zdravlje i posledice vezane za stres (34%), potom materijalne/finansijske potrebe majke/staratelja (34%), petina je zabrinuta za stabilnost svog posla (20%), a približno desetina (13%) za ishranu. Briga za mentalno zdravlje, kako dece, tako i lično (majke i staratelje) učestalija je u urbanim sredinama u odnosu na ruralne, kao i među majkama/starateljima sa višim ili visokim obrazovanjem u odnosu na majke/staratelje sa nižim nivoima obrazovanja. Pored toga, majke/staratelji urbanih sredina češće su zabrinuti za pitanje socijalizacije dece tokom epidemije u odnosu na majke/staratelje ruralnih sredina, a isto tako majke/staratelji sa višim ili visokim obrazovanjem češće navode ovo kao brigu u odnosu na roditelje sa stečenim srednjim, osnovnim ili nižim obrazovanjem.

Grafikon 3.1.11 – Najveće brige za decu i sebe vezane za Covid-19; podaci u procentima

Koje su Vaše najveće brige vezane za dete u toku Covid 19 epidemije? Baza: Ukupna ciljna populacija

Koje su Vaše najveće brige vezane za Vas lično u toku Covid 19 epidemije?

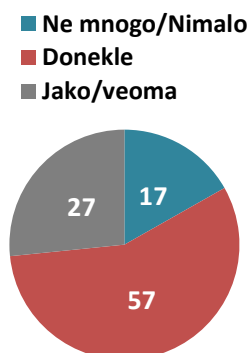
Baza: Ukupna ciljna populacija

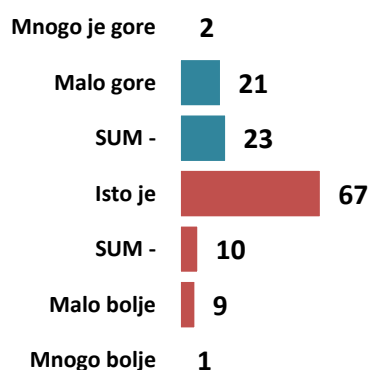
Majke i staratelji dece uglavnom su donekle bili zabrinuti zbog izbijanja epidemije Covid-19 (57%), dok je približno četvrtina njih bila veoma zabrinuta (27%). Među majkama/starateljima stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja 42% bilo je veoma zabrinuto, dok su takođe nešto više u odnosu na prosek bili veoma zabrinuti majke/staratelji iz domaćinstava sa mesečnim prihodima nižim od 300 evra (33%). Kada je reč o mentalnom i fizičkom zdravlju majki i staratelja, tokom epidemije, u dve nedelje pre sprovođenja istraživanja, po četvrtina majki/staratelja iskusila je promenu na gore u pogledu mentalnog (23%), odnosno fizičkog zdravlja (24%), dok više od dve trećine navodi da nije bilo promene (67% u slučaju mentalnog, 70% u slučaju fizičkog zdravlja). Promenu na gore u pogledu mentalnog zdravlja češće prijavljuju majke/staratelji iz urbanih sredina u odnosu na ruralne, kao i majke/staratelji iz domaćinstava koja ne bi mogla da priušte neočekivani trošak u iznosu od 13900 RSD (28%, spram 17% među domaćinstvima koja bi mogla da priušte). U pogledu fizičkog zdravlja takođe se negativne promene češće prijavljuju u urbanim sredinama nego u ruralnim (31% spram 12%), i među domaćinstvima koja ne bi mogla da priušte neočekivani trošak u iznosu od 13900 RSD (28% spram 19% među domaćinstvima koja bi mogla da priušte), ali među više i visoko obrazovanim majkama/starateljima (30%) u odnosu na druge nivoe obrazovanja.

Grafikon 3.1.12 – Zabrinutost i mentalno i psihičko zdravlje majki/staratelja u toku epidemije; podaci u procentima

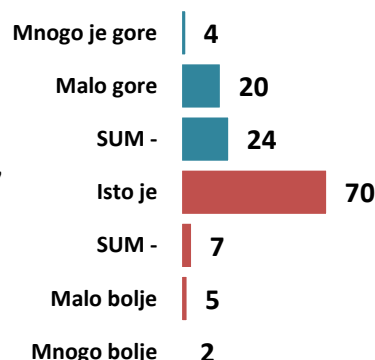
Do koje mere ste zabrinuti i da li ste uopšte zabrinuti u vezi izbijanja epidemije COVID-19? Baza: Ukupna ciljna populacija

Koliko se i da li se Vaše **mentalno** zdravlje promenilo u toku dve poslednje nedelje? Baza: Ukupna ciljna populacija

Koliko se i da li se Vaše **fizičko** zdravlje promenilo u toku dve poslednje nedelje? Baza: Ukupna ciljna populacija

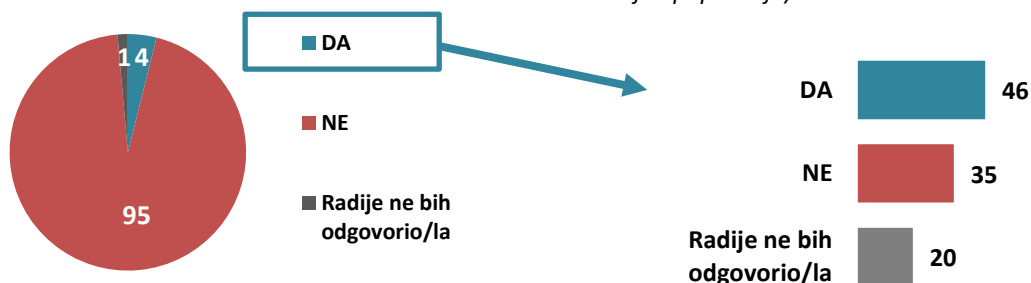

Potrebu da potraži pomoć psihološkog savetovanja u toku epidemije (a u toku prethodnog meseca u odnosu na trenutak istraživanja) imalo je 4% majki i staratelja dece, a nešto malo češće u odnosu na prosek majke/staratelji iz domaćinstava čiji su prihodi usled epidemije smanjeni za više od 10% (6% među ovim domaćinstvima). Približno polovina onih kojima je ta vrsta pomoći bila potrebna uspeo je pomoć psihološkog savetovališta i da dobije (46% od 4%), dok trećina u tome nije uspevala (35% od 4%). Najčešći razlog zbog kojeg majke/staratelji nisu uspevali ovu vrstu pomoći da dobiju bio je to što nisu znali kome da se obrate (u 73% među onima koji su imali potrebu za ovom vrstom pomoći ali nisu mogli da dobiju), a zatim i to što je usluga bila stalno zauzeta (6%) i to što ta usluga uopšte nije bila dostupna (5%).

Grafikon 3.1.13 – Potreba majki/staratelja za uslugom psihološkog savetovanja u toku epidemije; podaci u procentima

Da li ste u toku prošlog meseca imali potrebu da potražite pomoć psihološkog savetovališta? Baza: Ukupna ciljna populacija

Da li ste mogli da dobijete takvu pomoć? Baza: Majke/staratelji koji su imali potrebu za pomoći psihološkog savetovališta (4% ukupne ciljne populacije)

Najzad, kada je reč o informisanju majki/staratelja o virusu i epidemiji Covid-19, ubedljivo najčešći izvor informisanja o ovoj temi bila je televizija, putem koje se informisalo 88% majki/staratelja. Drugi najčešći izvor informisanja o ovoj temi bile su društvene mreže (44%), a zatim i drugi internet sajtovi (39%), putem kojih su se češće u odnosu na prosek informisale majke/staratelji iz Beograda (45%) i više i visokoobrazovane majke/staratelji (44%). Štampana i online izdanja novina za informisanje o Covid-19 koristilo je 34% majki/staratelja, i to nešto češće u odnosu na prosek majke/staratelji iz Beograda (43%) više/visokoobrazovane majke/staratelji (40%), majke/staratelji iz domaćinstava sa mesečnim prihodima većim od 600 evra (42%) i oni iz urbanih sredina (39%). Putem prijatelja i poznanika informisalo se 24%, dok je informacije od porodice dobijalo 23% majki/staratelja.

Grafikon 3.1.14 – Izvori informisanja o Covid-19; podaci u procentima

Koje izvore informacija koristite da biste se obavestili o Covid19? Baza: Ukupna ciljna populacija

III.2 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU

III.2.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga deci

- U proseku, svako četvrto dete je imalo potrebu za **zdravstvenim uslugama** tokom epidemije Covid-19 virusa (23%), a otprilike trećina te dece nije ih ostvarila (30% od 23%). Zdravstvene usluge koje najčešće nisu ostvarene su specijalistički pregledi, a onda i druge vrste pregleda u okviru domova zdravlja, uključujući i vakcinaciju. Ove usluge češće su izostale zbog toga što same usluge ili lekari nisu bili dostupni (63% od 7%), a ređe zbog toga što su roditelji oklevali da obezbede ovu uslugu detetu tokom epidemije (22% od 7%).
- Među decom koja su korisnici **usluga socijalne zaštite** (15% ukupne populacije dece) 7% imalo je problem u realizaciji ovih usluga u toku epidemije Covid-19. Za ovaj mali udeo dece (N=34), najčešće su izostale usluge posećivanja roditelja usled razvoda, a izostale su i usluge koje su u vezi sa zaštitom od nasilja ili usluge za decu sa posebnim potrebama. Kao osnovni razlozi za izostanak podrške navodi se nedostupnost samih usluga od strane institucija ili socijalnog radnika, a ređe se pojavljuju slučajevi u kojima su roditelji bili ti koji su odustali od ovih usluga tokom epidemije Covid-19.
- Različite vidove **materijalne pomoći** od strane opštine ili lokalnih institucija prima 5% dece – 3% dece prima redovnu pomoć, a 2% jednokratnu pomoć. Svako peto dete koje prima materijalnu pomoć od opštine ili lokalnih institucija imalo je probleme sa ostvarivanjem ovih usluga tokom epidemije – u vidu toga da je pomoć ukinuta, kasnila ili nije bilo moguće podneti neophodne zahteve. (Kroz anketu nije ispitivana redovnost isplata ostalih materijalnih davanja - novčane socijalne pomoći, dečjeg dodatka i dodatka za pomoć i negu drugog lica).
- Skoro sva deca školskog uzrasta (99%) tokom epidemije Covid-19 imala su pristup **učenju na daljinu** (školskim sadržajima preko televizije i interneta, komunikaciji sa nastavnikom putem telefona i interneta itd.) i koristila su učenje na daljinu (98%). Deca kojima su majke/staratelji nezaposlena lica, kao i deca korisnici socijalnih usluga nešto češće u odnosu na prosek nisu imala pristup učenju na daljinu. Kada je reč o malom broju dece školskog uzrasta koja su imala pristup učenju na daljinu, ali ga nisu koristila (0,6%) ne izdvajaju se dosledne socio-demografske karakteristike.

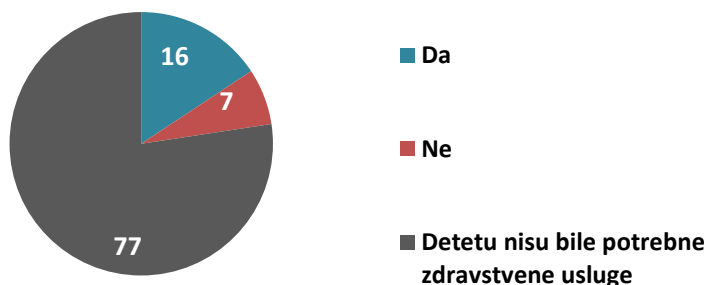
Pristup uslugama zdravstvene zaštite

U toku epidemije Covid-19 virusa u Srbiji, a u poslednjih mesec dana u odnosu na sprovođenje istraživanja, **23% dece imalo je potrebu za zdravstvenim uslugama. Dve trećine ove dece (69%) ostvarilo je pristup ovim uslugama, dok približno jedna trećina (31%) nije bilo u mogućnosti da ostvari pristup.** Nemogućnost pristupa potrebnim zdravstvenim uslugama nešto češće je registrovana kod dece predškolskog uzrasta (11%) , kao i kod dece iz Beograda (9%).

Grafikon 3.2.1 – Pristup dece zdravstvenim uslugama tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je dete bilo u mogućnosti da dobije sve neophodne zdravstvene usluge prošlog meseca, a u toku epidemije Covid-19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece, N=3149

Posmatrajući isključivo populaciju dece koja nisu ostvarila pristup zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, a u toku epidemije Covid-19 (7% ukupne populacije, N=216), specijalistički pregledi se izdvajaju kao usluga koja je najčešće izostala u ovom periodu (27% od 7%, N=59). Osim toga, ističu se i preventivni pregled izabranog pedijatra u domu zdravlja (18% od 7%, N=38), usluge zubara (15% od 7%, N=32), pregled izabranog pedijatra u domu zdravlja radi lečenja (13% od 7% N=28), vakcinacija (13% od 7%, N=28), dok se ostali tipovi zdravstvenih usluga ređe navode. Pored toga, sa nemogućnošću da pristupe vakcinaciji češće su se susretala deca starosti do 6 godina (23%, N=23), deca iz ruralnih područja (23%, N=15), kao i deca primaoci dečijeg dodatka (28%, N=12).

Grafikon 3.2.2 – Tip zdravstvenih usluga koje su izostale u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koja je bila poslednja zdravstvena usluga koja je detetu bila potrebna, a nije moglo da je dobije?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 7% ukupne populacije N=216

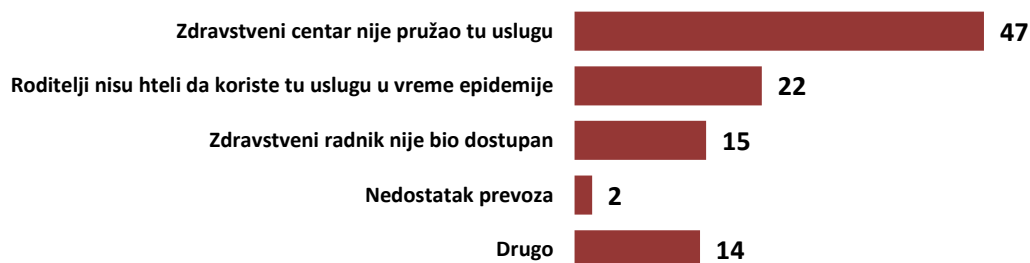

Nedostupnost zdravstvenih usluga unutar domova zdravlja i nedostupnost lekara predstavljaju najčešće razloge zbog kojih je realizovanje potrebnih zdravstvenih usluga izostalo (redom 47%, 15% od 7%, N=102, N=32). Takođe, kod petine dece kojima su zdravstvene usluge bile potrebne (21% od 7%, N=46), oni nisu realizovane jer njihovi roditelji nisu hteli da koriste određenu uslugu u ovom periodu, dok se ostali razlozi ređe navode.

Grafikon 3.2.3 – Razlozi za izostanak zdravstvenih usluga u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koji je glavni razlog zbog koga je ta usluga bila nedostupna?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 7% ukupne populacije N=216

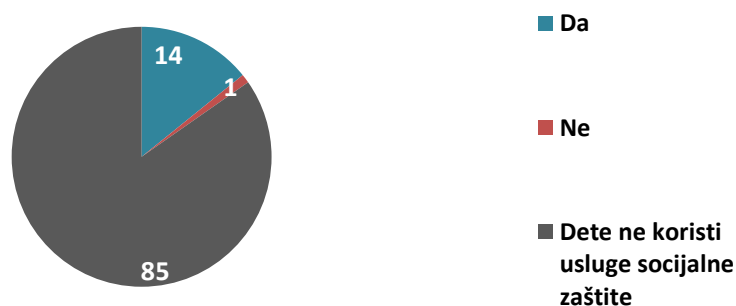
Pristup uslugama socijalne zaštite

Među decom koja su korisnici usluga socijalne zaštite (15% od ukupne ciljane populacije), 93% neometano je koristilo ove usluge u prošlom mesecu tokom epidemije Covid-19 virusa, dok 7% ove dece nije imalo pristup uslugama socijalne zaštite u tom periodu. Deca iz domaćinstava koja prihode manje od 300 EUR mesečno nešto češće u odnosu na prosek nisu bila u mogućnosti da pristupe potrebnim uslugama socijalne zaštite u toku epidemije (2%, N=12), dok ostale sociodemografske razlike nisu zabeležene.

Grafikon 3.2.4 – Pristup dece socijalnim uslugama; podaci u procentima

Da li je Vaše dete moglo da ima pristup svim uslugama socijalne zaštite prošlog meseca, u toku epidemije Covid19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece, N=3149

Govoreći o tipovima usluga socijalne zaštite koje su izostale kod 1% dece (N=34), više od trećine njih nije dobilo uslugu posete drugog roditelja usled razvoda (39% od 1%, N=13). U ostalim slučajevima izostali su postupci i mere u slučajevima zaštite od nasilja (15% od 1%, N=5), usluge u zajednici za decu sa invaliditetom (13% od 1%, N=4), a ostali tipovi usluga znatno su se ređe navodili.

Od dece kojoj je usluga socijalne zaštite bila potrebna a nije ostvarena tokom epidemije Covid-19, polovina njih potrebnu uslugu nije ostvarila jer je ona bila prekinuta od strane institucije koja je pruža (51% od 1%, N=17). Drugi po učestalosti razlog za nemogućnost pristupa uslugama jeste nepostojanje prevoza (21% od 1%, N=7), a njega slede i finansijski razlozi (18% od 1%, N=6), kao i odluka roditelja da ne zahtevaju određenu uslugu u doba epidemije (9% od 1%, N=3).

Dečiji dodatak prima 17% dece obuhvaćene ovim istraživanjem, a od toga samo 1% dece prima uvećani dečiji dodatak. Pored toga, 1% dece obuhvaćene ovim istraživanjem jesu primaoci dodatka za negu i pomoć drugog lica, pri čemu se značajne sociodemografske razlike u tom ne registruju. Pitanje redovnosti ispalata ovih dodataka tokom epidemije korona virusa nije bilo obuhvaćeno ovim istraživanjem.

Kada je reč o pomoći koja se dobija od opštine ili lokalnih institucija, 3% dece redovno prima ovaj vid pomoći, dok 2% dece prima ovu pomoć jednokratno. **Veliki udeo dece koja primaju redovnu pomoć nije iskusio prekid tokom epidemije Covid-19 (82% od 3%, N= 71), dok su značajno ređi slučajevi u kojima je ova pomoć kasnila (7% od 3%, N=6) ili nije bilo moguće podneti zahtev za ostvarivanjem pomoći (6% od 3%, N=5).** Najmanji udeo dece je iskusio prekid ove pomoći (5% od 87%, N=4), pri čemu značajne sociodemografske razlike po tom pitanju prekida ove vrste materijalne pomoći nisu registrovane.

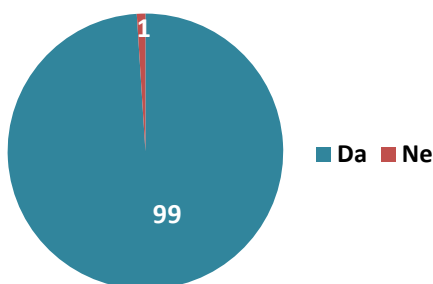
Pristup obrazovanju

Skoro sva deca školskog uzrasta (99%) imala su pristup učenju na daljinu tokom epidemije Covid-19 i koristila su učenje na daljinu (98%). Sa druge strane, deca kojima su majke/staratelji nezaposlena lica (3%), kao i deca korisnici socijalnih usluga (3%) nešto češće u odnosu na prosek nisu imala pristup učenju na daljinu. Kada je reč o malom broju dece koja su imala pristup učenju na daljinu, ali ga nisu koristila (0,6%) ne izdvajaju se dosledne sociodemografske karakteristike.

Grafikon 3.2.5 Pristup dece učenju na daljinu; podaci u procentima

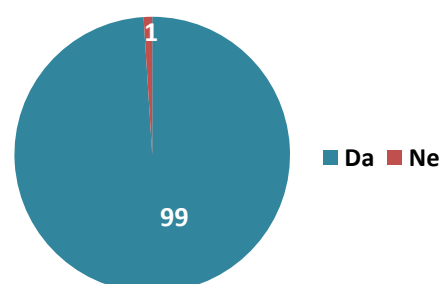
Da li dete ima pristup učenju na daljinu (učenje na daljinu podrazumeva online i TV sadržaje, kao i komunikaciju sa učiteljicom ili nastavnicima putem telefona ili interneta)?

Baza: Deca starosti od 7 do 17 godina, N=2205

Da li je dete koristilo učenje na daljinu?

Baza: Deca starosti od 7 do 17 godina sa pristupom učenju na daljinu, 99% ukupne populacije dece od 7 do 17 godina, N=2172

III.3 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU DO 6 GODINA

- **Zdravstvena usluga** koja je tokom epidemije Covid-19 najviše izostala u ovoj uzrasnoj grupi jeste vakcinacija i njen izostanak je izraženiji u seoskim sredinama. Slede preventivni pregledi, kurativna zdravstvena zaštita, specijalistička zdravstvena zaštita, zubarske i usluge razvojnog savetovališta.
- Potrebu za **uslugama socijalne zaštite** u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja a u toku epidemije Covid-19 imalo je 15% dece u ovoj uzrasnoj grupi, od kojih je 93% potrebnu uslugu dobilo, dok 7% nije.
- **Pretežnu brigu o deci** ovog uzrasta u mesec dana koji su prethodili anketi u 81% slučajeva vodila je majka, bake i dede u 10% i očevi u 8% slučajeva. U većini slučajeva (70%) sa detetom je provedeno više od 3 sata dnevno u igri ili drugim aktivnostima tokom prethodnih nedelju dana, u 24% slučajeva od 1-3 sata, a u 3% slučajeva manje od sat vremena.
- Među decom koja pohađaju **predškolsko obrazovanje** (58%), većina je tokom epidemije Covid-19 bila u redovnom (69%) ili povremenom (25%) kontaktu sa vaspitačem. Vaspitači su roditeljima davali sugestije za igru i zajedničke aktivnosti (86%), savete (48%) i osnovne informacije (33%). Kod preostalih 5% nije bilo kontakta sa vaspitačem.

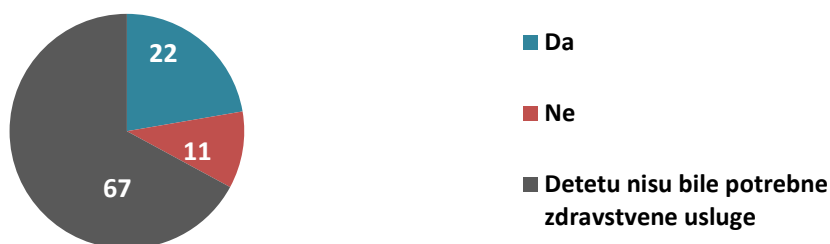
III.3.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci do 6 godina

Tokom epidemije Covid-19 u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja trećini dece (33%) starosti do 6 godina bile su potrebne zdravstvene usluge. U slučaju dve trećine ove dece potrebne zdravstvene usluge su dobijene, dok jedna trećina dece do 6 godina nije mogla da ih dobije. Deca iz Beograda nešto češće u odnosu na drugu decu nisu uspevala da dobiju potrebne zdravstvene usluge tokom epidemije (46% od onih kojima su bile potrebne), kao ni deca iz domaćinstava u kojima su usled epidemije prihodi domaćinstva smanjeni za više od 10 procenata (18%).

Grafikon 3.3.1 – Pristup dece do 6 godina zdravstvenim uslugama tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je dete bilo u mogućnosti da dobije sve neophodne zdravstvene usluge prošlog meseca, a u toku epidemije Covid-19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

Među decom kojoj su zdravstvene usluge bile potrebne a nisu mogla da ih dobiju (11% ukupne populacije dece do 6 godina, N=100), kao najčešća usluga koja nije realizovana navodi se vakcinacija (23%), a zatim i pedijatar u domu zdravlja u preventivne svrhe (22%). Pregled pedijatra radi lečenja usluga je koja je izostala u 17% slučajeva, pregled specijaliste navodi se u 14% slučajeva, dok uslugu zubara kao uslugu koje dete nije moglo da dobije navodi 9%. Usluge savetovališta za razvoj kao usluge kojima nije moglo da se pristupi navode se u 6% slučajeva. U ruralnim sredinama, kada se posmatraju deca kojoj potrebne zdravstvene usluge tokom epidemije nisu bile omogućene, u čak 52% slučajeva radilo se o vakcinaciji. Pored toga, među populacijom dece koja primaju bar jedan vid materijalnog dodatka, kada se posmatraju ona deca koja potrebnim zdravstvenim uslugama nisu mogla da pristupe, takođe u polovini slučajeva (50%) usluga koja nije bila dostupna jeste usluga vakcinacije.

Grafikon 3.3.2. – Tip zdravstvenih usluga koje su izostale za decu starosti do 6 godina u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Pitanje: Koja je bila poslednja zdravstvena usluga koja je detetu bila potrebna, a nije moglo da je dobije?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 11% ukupne populacije, N=100

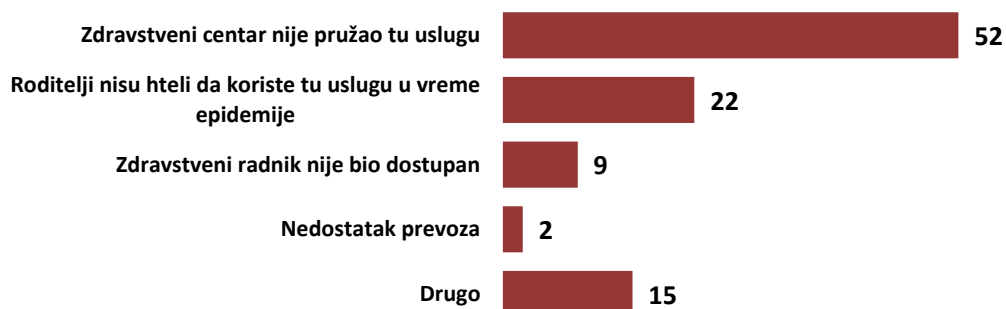

Kada je reč o razlozima zbog kojih je potrebna zdravstvena usluga izostala, u više od polovine slučajeva (52%) zdravstveni centar nije pružao tu uslugu. U petini slučajeva (22%) roditelji nisu hteli da koriste usluge tokom epidemije, pri čemu je među decom čije su majke/staratelji stečenog višeg ili visokog obrazovanja oklevanje roditelja značajno češće bio razlog (36%), u desetini (9%) zdravstveni radnik nije bio dostupan, dok se u 2% slučajeva kao razlog nemogućnosti pristupa potrebnoj zdravstvenoj usluzi navodi nedostatak prevoza.

Grafikon 3.3.3 – Razlozi za izostanak zdravstvenih usluga u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koji je glavni razlog zbog koga je ta usluga bila nedostupna?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 11% ukupne populacije, N=100

Potrebu za uslugama socijalne zaštite u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja a u toku epidemije Covid-19 imalo je 15% dece, od kojih je 93% potrebnu uslugu dobilo, dok 7% nije.

Grafikon 3.3.4 – Pristup dece do 6 godina uslugama socijalne zaštite tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je Vaše dete moglo da ima pristup svim uslugama socijalne zaštite prošlog meseca, u toku epidemije Covid-19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

Među decom koja nisu mogla da pristupe potrebnim uslugama socijalne zaštite (1% ukupne populacije, N=9) u više od polovine slučajeva (54%, N=5) usluga koja je bila nedostupna bilo je regulisanje poseta od strane drugog roditelja zbog razvoda, dok se ostale usluge ređe navode, a najčešći razlog zbog kojeg nije bilo moguće dobiti potrebnu uslugu bio je prekid same usluge (73%, N=7).

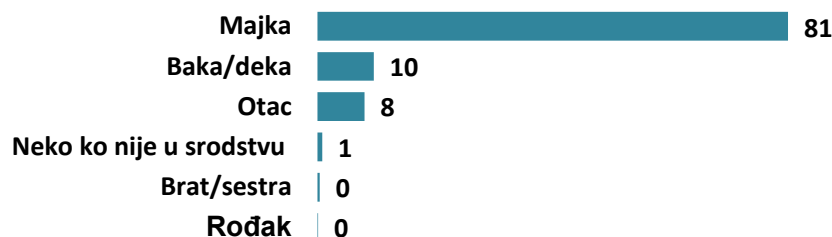
III.3.2 Interakcije majki/staratelja sa decom do 6 godina tokom epidemije Covid-19

Tokom epidemije Covid-19 u periodu od mesec dana pre trenutka sprovođenja istraživanja decu do 6 godina najčešće su čuvali majke (81%), zatim bake i deke (10%), a potom i očevi (8%). Očevi iz Južnog i Istočnog regiona češće su čuvali decu (14%) u odnosu na očeve u drugim regionima, dok su u ruralnim sredinama očevi značajno ređe bili ti koji su čuvali decu (5%), u odnosu na očeve u urbanim sredinama (10%).

Grafikon 3.3.5 – Čuvanje dece do 6 godina tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Ko je najčešće čuvao dete tokom dana u toku prošlog meseca?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

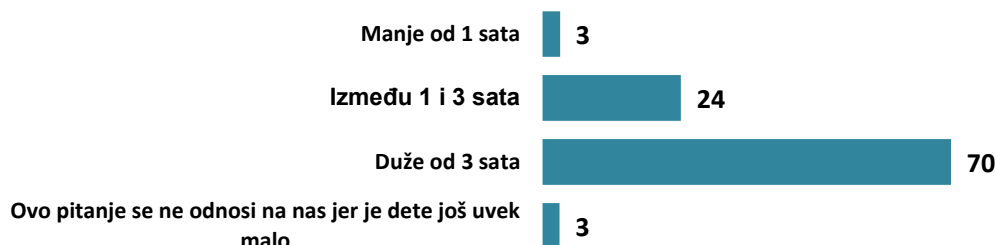
Igranje, čitanje i druge aktivnosti sa decom do 6 godina tokom epidemije praktikovala je velika većina njihovih majki/staratelja i to najčešće duže od 3 sata dnevno u proseku (70%). Približno jedna četvrtina (24%) igranje, čitanje i druge aktivnosti sa decom

obavljala je između sat vremena i tri sata dnevno, dok je 3% majki/staratelja to radilo manje od sat vremena dnevno.

Grafikon 3.3.6 – Igranje, čitanje i druge aktivnosti sa decom do 6 godina u toku dana; podaci u procentima

U proseku, koliko dugo ste se igrali, čitali ili radili nešto zajedno sa svojim detetom prošle nedelje u toku dana?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

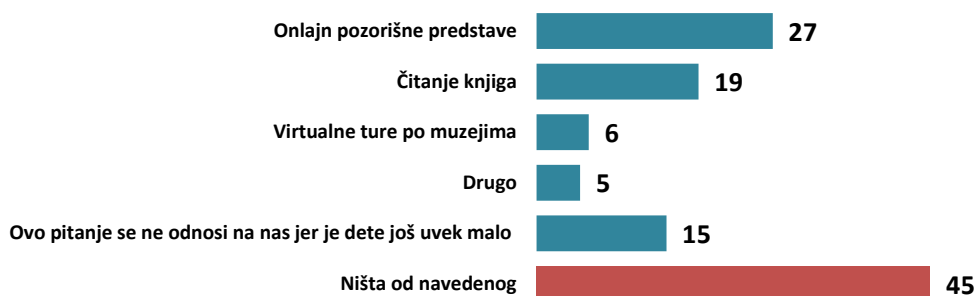

Skoro polovina majki/staratelja dece do 6 godina (45%) nije koristilo ni jedan obrazovni digitalni sadržaj dostupan putem interneta (poput onlajn pozorišnih predstava, knjiga, virtuelnih tura po muzejima i slično). Ova vrsta internet sadržaja češće nije korišćena u ruralnim sredinama (56%), među majkama/starateljima sa stečenim osnovnim ili nižim obrazovanjem (69%). Sa druge strane, najčešće korišćeni onlajn obrazovni sadržaj bile su pozorišne predstava, koje je koristilo 27% majki/staratelja, zatim onlajn čitanje knjiga, što je praktikovalo 19% majki/staratelja, dok su virtuelne ture po muzejima nešto ređe praktikovane (6%).

Grafikon 3.3.7 – Korišćenje obrazovnih digitalnih sadržaja dostupnih putem interneta; podaci u procentima

Da li koristite neki obrazovni digitalni sadržaj dostupan putem interneta kao što je? – Višestruki odgovori

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

III.3.3 Pohađanje predškolske ustanove i interakcije sa vaspitačicama tokom epidemije Covid-19

Prema procenama ovog istraživanja, 42% dece uzrasta do 6 godina ne ide u predškolsku ustanovu, pri čemu je udeo dece koja ne pohađaju predškolske programe veći u ruralnim sredinama (52%), među domaćinstvima u kojima majka/staratelj imaju stečeno osnovno ili niže obrazovanje (77%), među domaćinstvima u kojima su majka/staratelj nezaposleni (59%) i domaćinstvima čiji su mesečni prihodi manji od 300 evra (63%).

U stalnom kontaktu sa vaspitačicom tokom epidemije bilo je 40% majki/staratelja dece do 6 godina, u povremenom 14%, dok 3% majki/staratelja nije uopšte bilo u kontaktu sa vaspitačicom. Kada je reč o sadržajima komunikacija sa vaspitačicama, među onima koji su bili

u kontaktu sa njima, 86% navodi da je dobijalo sugestije za igru i zajedničke aktivnosti sa decom, 48% da je od vaspitačica dobijalo savete, dok 33% saopštava da se radilo o osnovnoj komunikaciji o detetu.

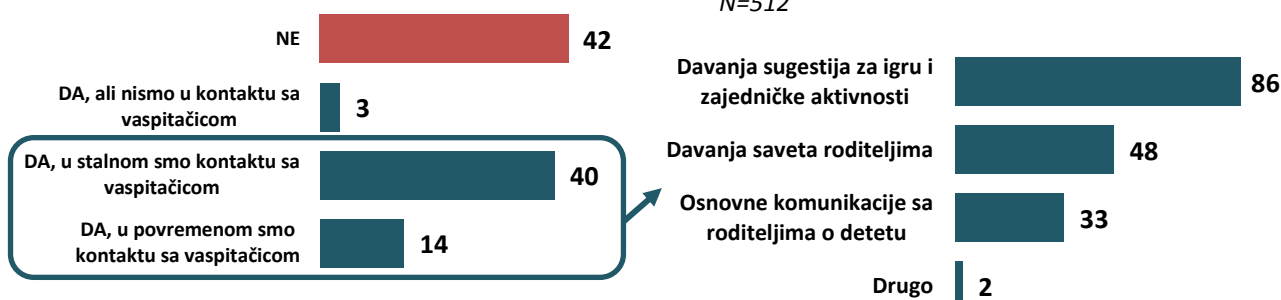
Grafikon 3.3.8 – Pohađanje predškolske ustanove i kontakti sa vaspitačicom; podaci u procentima

Da li Vaše dete inače ide u predškolsku ustanovu?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece do 6 godina, N=944

Predškolska vaspitačica je u kontaktu sa roditeljima i decom putem – Višestruki odgovori

Baza: Deca čiji su roditelji u kontaktu sa vaspitačicom, 54% ukupne ciljne populacije, N=512

III.4 EFEKTI EPIDEMIJE COVID-19 NA DECU OD 7 DO 12 GODINA

- U pristupu **zdravstvenim uslugama** deca ovog uzrasta najčešće nisu ostvarivala specijalističku zdravstvenu zaštitu, a zatim posete zubaru, preventivnu zaštitu kod pedijatra ili izabranog lekara, kurativnu zaštitu i vakcinaciju.
- Deca uzrasta 7-12 godina su po proceni majke/staratelja provodila 4.1 sat dnevno u **obrazovnim aktivnostima** tokom nedelje koja je prethodila anketi. Kada su u pitanju specifične obrazovne aktivnosti, po proceni majke/staratelja deca su provodila u proseku 2.5 sati u praćenju školskog programa koji je emitovan preko televizije, 1.9 sati u digitalnim učionicama, i 2.4 sata u domaćim zadacima. Roditelji su u proseku provodili oko 2 sata dnevno sa detetom radi podrške učenju.
- Tri četvrtine majki/staratelja procenjuje da se dete dobro snalazi u **učenju na daljinu** ili da uživa u tome, a četvrtina procenjuje da detetu ovaj vid nastave ne odgovara ili mu stvara stres.
- **Usluge socijalne zaštite** koju deca ovog uzrasta najčešće nisu ostvarila tokom epidemije jesu usluge za decu sa invaliditetom (lični pratilac, dnevni boravak itd.) i regulisanje poseta drugom roditelju.

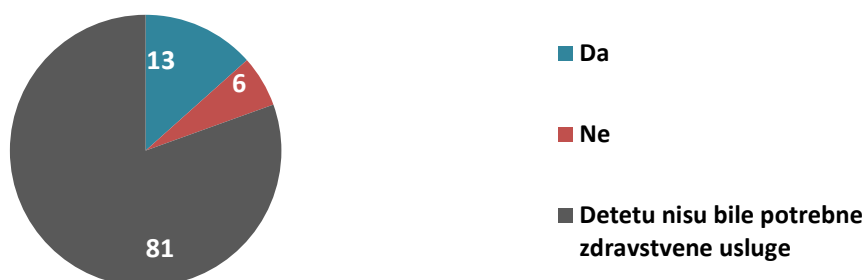
III.4.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci od 7 do 12 godina

U periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja a u toku epidemije Covid-19, među decom starosti od 7 do 12 godina jednoj petini (20%) bile su potrebne zdravstvene usluge, od čega je dve trećine ove dece uspelo da dobije potrebnu uslugu (67%), dok jedna trećina nije (33%). Značajne sociodemografske razlike u ovom pogledu nisu registrovane.

Grafikon 3.4.1 – Pristup dece od 7 do 12 godina zdravstvenim uslugama tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je dete bilo u mogućnosti da dobije sve neophodne zdravstvene usluge prošlog meseca, a u toku epidemije Covid-19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

Deci kojoj su zdravstvene usluge bile potrebne a nisu mogla da ih dobiju (6% ukupne populacije, N=75), najčešće su bile potrebne usluge specijaliste (37%) i usluge zubara (22%), a zatim i pedijatar u domu zdravlja u preventivne svrhe (10%) i pedijatar radi lečenja (9%). Pored toga, u 6% slučajeva bila je nedostupna usluga vakcinacije. Među decom koja žive u domaćinstvima u kojima su su prihodi usled epidemije Covid-19 smanjeni više od 10% u čak 41% slučajeva usluga koja je bila potrebna a kojoj nije moglo da se pristupi bila je usluga zubara.

Grafikon 3.4.2 – Tip zdravstvenih usluga koje su izostale za decu starosti od 7 do 12 u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koja je bila poslednja zdravstvena usluga koja je detetu bila potrebna, a nije moglo da je dobije?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 6% ukupne populacije, N=75

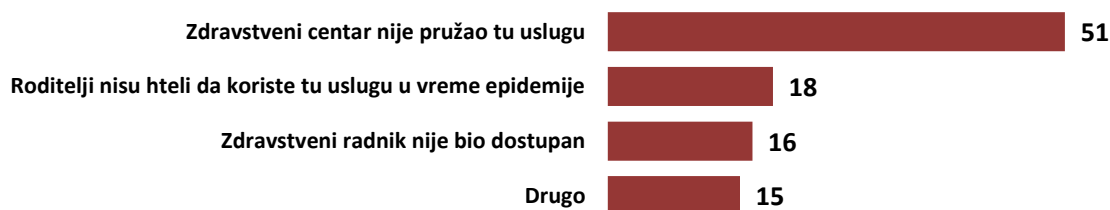

Kao ključni razlog zbog kojeg dete nije dobilo potrebnu zdravstvenu uslugu tokom epidemije Covid-19 i u ovom uzrasnom segmentu u više od polovine slučajeva (51%) navodi se to što zdravstveni centar nije pružao tu uslugu. U petini slučajeva (18%) roditelji nisu hteli da koriste usluge tokom epidemije, u 16% slučajeva zdravstveni radnik nije bio dostupan, dok se ostali razlozi ređe navode.

Grafikon 3.4.3 – Razlozi za izostanak zdravstvenih usluga u toku epidemije Covid-19 ; podaci u procentima

Koji je glavni razlog zbog koga je ta usluga bila nedostupna ?

Baza: Dece koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 6% ukupne populacije, N=75

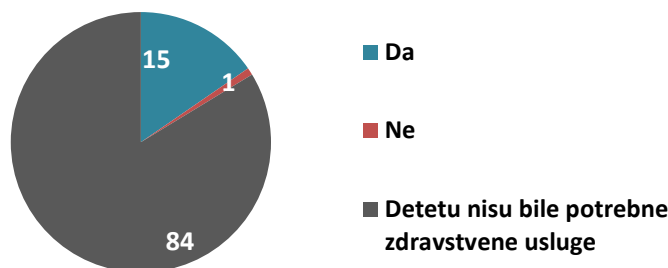

U toku epidemije Covid-19 u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja potrebu za uslugama socijalne zaštite imalo je 15% dece starosti od 7 do 12 godina, od kojih je 95% potrebnu uslugu uspelo da dobije, a 5% nije.

Grafikon 3.4.4 – Pristup dece od 7 do 12 godina uslugama socijalne zaštite tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je Vaše dete moglo da ima pristup svim uslugama socijalne zaštite prošlog meseca, u toku epidemije Covid19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

Među decom koja nisu mogla da pristupe potrebnim uslugama socijalne zaštite (1% ukupne populacije, N=11) u nešto više od trećine slučajeva (39%, N=4) radilo se o usluzi u zajednici za decu sa invaliditetom, u trećini slučajeva (32%, N=3) u pitanju je bilo regulisanje poseta od strane drugog roditelja zbog razvoda, dok su u desetini slučajeva (10%, N=1) nedostupni bili postupci i mere za zaštitu od nasilja. Kada je reč o razlozima zbog kojih nije bilo moguće dobiti ove usluge, u trećini (N=4) slučajeva razlog je bio prekid usluge, u nešto više od četvrtine slučajeva (N=3) u pitanju su bili finansijski razlozi, u petini (N=2) slučajeva prepreku je predstavljao nedostatak prevoza, dok je takođe u petini slučajeva (N=2) socijalni radnik bio nedostupan.

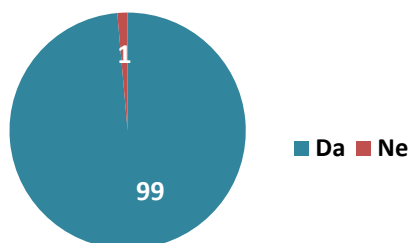
III.4.2 Učenje na daljinu kod dece starosti od 7 do 12 godina

Pristup učenju na daljinu imalo je 99% dece uzrasta od 7 do 12 godina, a od onih koji su mu imali pristup 99% ga je i koristilo. Nemogućnost pristupa učenju na daljinu nešto češće u odnosu na prosek imala su deca iz domaćinstava u kojima su majka/staratelj nezaposleni (3%). Pored toga, sve devojčice ovog uzrasta obuhvaćene istraživanjem imale su pristup učenju na daljinu, dok među dečacima 2% nije imalo pristup.

Grafikon 3.4.5 – Pristup dece učenju na daljinu; podaci u procentima

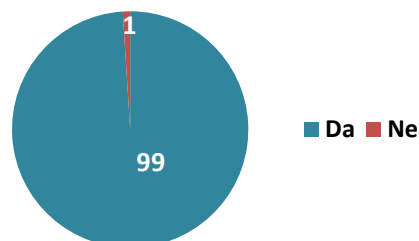
Da li dete ima pristup učenju na daljinu (učenje na daljinu podrazumeva online i TV sadržaje, kao i komunikaciju sa učiteljicom ili nastavnicima putem telefona ili interneta)?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

Da li je dete koristilo učenje na daljinu?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 koja imaju pristup učenju na daljinu, 99% ukupne populacije, N=1215

Deca starosti od 7 do 12 godina u obrazovnim aktivnostima tokom epidemije Covid-19 u proseku su dnevno provodila 4.1 sat. Najveći udeo dece ovog uzrasta u obrazovnim aktivnostima tokom epidemije provodio je u proseku do 3 sata dnevno (37%), približno trećina (32%) provodila je preko 4 sata dnevno u proseku, dok je nešto više od četvrtine (27%) u obrazovnim aktivnostima provodilo između 3 i 4 sata. U obrazovnim aktivnostima u proseku su dnevno nešto više vremena provodila deca iz urbanih sredina u odnosu na ruralne (4.2 spram 3.9 sati), deca više ili visokoobrazovanih majki/staratelja u odnosu na majke/staratelje sa osnovnim ili nižim obrazovanjem (4.3 spram 3.5 sati), kao i deca iz domaćinstava sa mesečnim prihodima većim od 600 evra u odnosu na domaćinstva sa prihodima do 300 evra (4.3 spram 3.7 sati).

Grafikon 3.4.6 – Vreme provedeno u obrazovnim aktivnostima tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u obrazovnim aktivnostima/učenju u toku prethodne nedelje?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece od 7 do 12 godina, N=1205

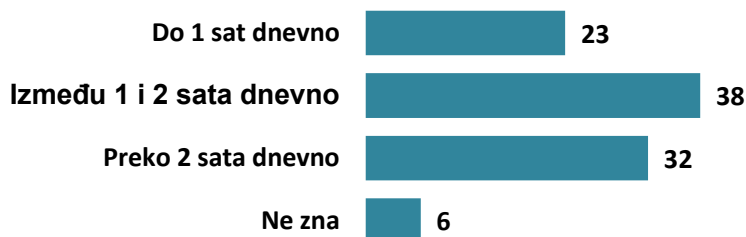

U učenju putem TV školskog programa deca od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu dnevno su u proseku provodila dva i po sata. Najveći udeo dece ovog uzrasta u učenju putem TV školskog programa dnevno je provodio između sat vremena i dva sata (38%), približno trećina (32%) provodila je više od 2 sata dnevno, a četvrtina (23%) je školski TV program gledala u proseku manje od sat vremena dnevno.

Grafikon 3.4.7 – Vreme provedeno u učenju putem TV programa; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u učenju putem TV školskog programa u toku prethodne nedelje?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece od 7 do 12 godina, N=1205

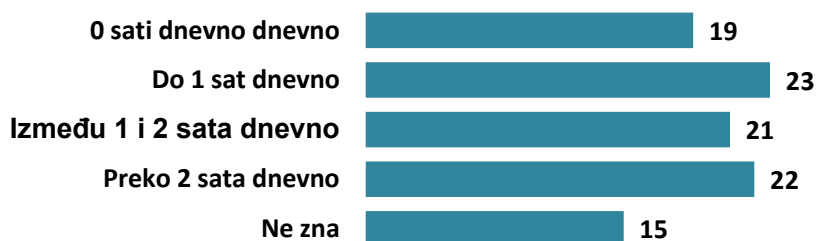

U učenju u digitalnim učionicama sa profesorima i školskim drugovima deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu u proseku su provodila 1.9 sati dnevno, dok petina dece ovog uzrasta koja je koristila učenje na daljinu nije uopšte učestvovala u aktivnostima u digitalnim učionicama. Približno četvrtina dece u aktivnostima u digitalnim učionicama provodila je do sat vremena dnevno (23%), a po nešto više od petine dece u ovom vidu obrazovnih aktivnosti provodilo je između sat vremena dnevno i dva sata (21%), odnosno preko 2 sata dnevno (22%). Deca iz ruralnih sredina u proseku su manje sati dnevno provodila u digitalnim učionicama u odnosu na decu iz urbanih sredina (1.7 spram 2.1 sati)

Grafikon 3.4.8 – Vreme provedeno digitalnoj učionici; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u učenju u digitalnim učionicama sa profesorima i školskim drugovima u toku prethodne nedelje?

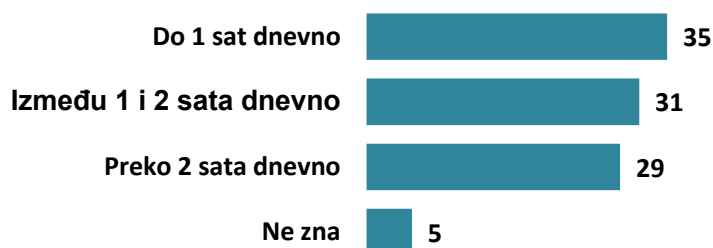
Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece od 7 do 12 godina, N=1205

U izradi domaćih zadataka ili drugih aktivnosti na zahtev učitelja ili profesora deca uzrasta od 7 do 12 godina, uključujući i onu koja su koristila učenje na daljinu i onu koja nisu, u proseku su dnevno provodila 2.4 sata. Manje u odnosu na ovaj prosek u izradi domaćih zadataka i drugih aktivnosti provodila su deca čije su majke/staratelji stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja (1.8 sati dnevno u proseku), i deca iz domaćinstava sa mesečnim prihodima nižim od 300 evra (2.1 sat dnevno u proseku). Najveći udeo dece ove uzrasne kategorije radeći domaće zadatke i druge zadatke na zahtev učitelja/nastavnika proveo je do jedan sat dnevno (35%), nešto manje od trećine (31%) između sat vremena i dva sata, a skoro trećina (29%) u ovom vidu obrazovne aktivnosti provodila je više od dva sata dnevno.

Grafikon 3.4.9 – Vreme provedeno u izradi domaćih zadataka ili drugih aktivnosti na zahtev profesora; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u pripremanju domaćih zadataka/drugih aktivnosti na zahtev profesora u toku prethodne nedelje? Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

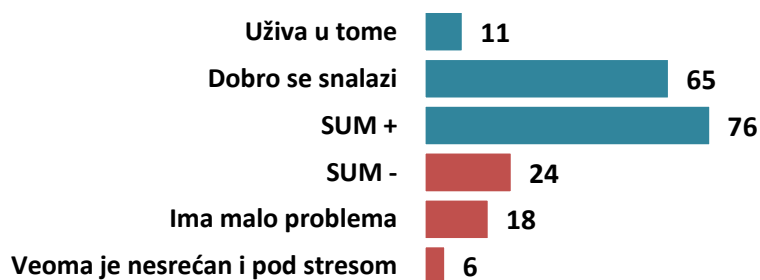

Kada je reč o generalnoj oceni snalaženja dece starosti od 7 do 12 godina u procesu učenja na daljinu, tri četvrtine ove dece (76%) prema navodima njihovih majki/staratelja dobro se snašlo ili je čak uživalo u tome, dok je jedna četvrtina imala malo ili više problema (24%). Nešto specifičnije, 6% dece ovog uzrasta koja su koristila učenja na daljinu bilo je veoma nesrećno i pod stresom. Deca iz urbanih sredina nešto su češće u odnosu na decu iz ruralnih sredina bila veoma nesrećna ili pod stresom (9% spram 2%), dok su deca čije su majke/staratelji stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja, deca iz domaćinstava čiji su prihodi usled epidemije smanjeni za više od 10%, kao i deca iz domaćinstava sa mesečnim prihodima manjim od 300 evra češće su u odnosu na prosek imala poteškoće u snalaženju sa učenjem na daljinu. Pored toga, 14% devojčica uživalo je u učenju na daljinu prema navodima majki/staratelja, dok kod dečaka udeo onih za koje se navodi da su u ovom procesu uživali iznosi 8%.

Grafikon 3.4.10 – Ocena snalaženja dece u učenju na daljinu; podaci u procentima

Kako se, po Vašem mišljenju, dete snalazi sa učenjem na daljinu?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece od 7 do 12 godina, N=1205

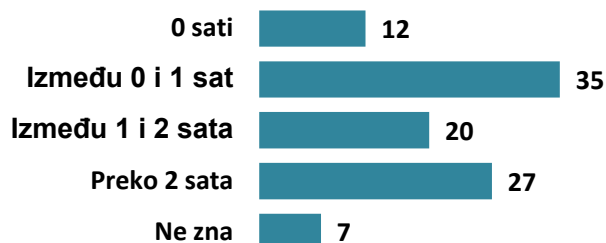

Majke/staratelji dece od 7 do 12 godina u procesu učenja tokom epidemije Covid-19 u proseku su dnevno deci pomagali po 2 sata. Ipak, 12% njih navodi da uopšte nije bio uključeno u obrazovne aktivnosti dece, a ovo je češće bio slučaj kod majki/staratelja sa stečenim osnovnim ili nižim obrazovanjem (26%). Do jedan sat dnevno deci je pomagalo 35% majki/ staratelja, između jedan i dva sata je bilo uključeno 20% majki/staratelja, a preko 2 sata dnevno je pomagalo 27% majki/staratelja. Pored toga, majke/staratelji dečaka u proseku su proveli nešto više vremena pomažući im u odnosu na majke/staratelje devojčica (2.1 spram 1.9).

Grafikon 3.4.11 – Vreme roditelja provedeno u pomoći deci u procesu učenja; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je Vama (roditelju/staratelju) bilo potrebno da pomognete detetu u procesu učenja u toku prethodne nedelje?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

III.5 EFEKTI EPIDEMIJE NA DECU OD 13 DO 17 GODINA

- Kod dece uzrasta 13-17 koja nisu ostvarila **zdravstvenu zaštitu** najčešće su u pitanju specijalistički pregledi, preventivni pregledi i posete zubaru. Jedan manji broj dece ovog uzrasta nije mogao da ostvari i posetu psihološkom savetovalištu.
- Deca uzrasta 13-17 godina su po proceni majke/staratelja provodila 4.1 sat dnevno u **obrazovnim aktivnostima** tokom nedelje koja je prethodila anketi. Kada su u pitanju specifične obrazovne aktivnosti, po proceni majke/staratelja deca su provodila u proseku 2.5 sati u praćenju školskog programa koji je emitovan preko televizije, 2.7 sati u digitalnim učionicama i učenju sa vršnjacima, i 2.6 sati u izradi domaćih zadataka. Roditelji su u proseku provodili 0.9 sati dnevno sa detetom radi podrške učenju.
- Četiri od pet majki/staratelja (84%) procenjuje da se dete dobro snalazi u **učenju na daljinu** ili da uživa u tome, a 16% njih procenjuje da detetu ovaj vid nastave ne odgovara ili mu stvara stres.
- U ovoj uzrasnoj grupi od **usluga socijalne zaštite** deca najčešće nisu mogla da ostvare regulisanje posete drugom roditelju, usluge za zaštitu od nasilja i usluge za decu sa problemima u ponašanju.

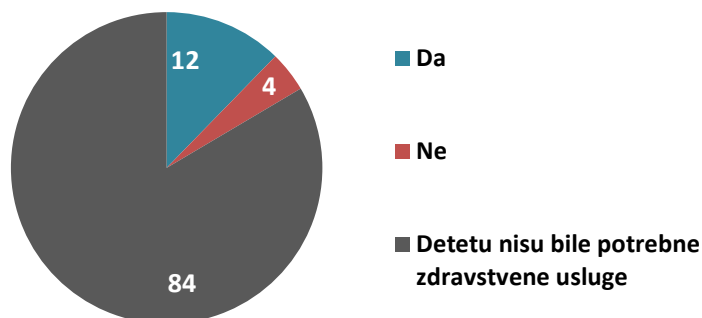
III.5.1 Efekti Covid-19 na pružanje usluga zdravstvene i socijalne zaštite deci od 13 do 17 godina

Među decom starosti od 13 do 17 godina u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja, a u toku epidemije Covid-19, 16% dece imalo je potrebu za nekom zdravstvenom uslugom, od čega je tri četvrtine (75%) dobilo potrebnu uslugu, a jedna četvrtina nije. Značajne sociodemografske razlike u ovom pogledu nisu registrovane.

Grafikon 3.5.1 – Pristup dece od 13 do 17 godina zdravstvenim uslugama tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je dete bilo u mogućnosti da dobije sve neophodne zdravstvene usluge prošlog meseca, a u toku epidemije Covid-19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

Deci kojoj su zdravstvene usluge bile potrebne, a nisu uspela da ih dobiju (4% ukupne populacije, N=41), najčešće su bile potrebne usluge lekara specijaliste (43%, N=18), a zatim i usluge izabranog lekara u domu zdravlja u preventivne svrhe (19%, N=8), usluge zubara (17%, N=7), usluge izabranog lekara u domu zdravlja radi lečenja (8%, N=3), a u 3% (N=1) slučajeva i usluge psihološkog savetovališta.

Grafikon 3.5.2 – Tip zdravstvenih usluga koje su izostale za decu starosti od 7 do 12 u toku epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koja je bila poslednja zdravstvena usluga koja je detetu bila potrebna, a nije moglo da je dobije?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 4% ukupne populacije, N=41

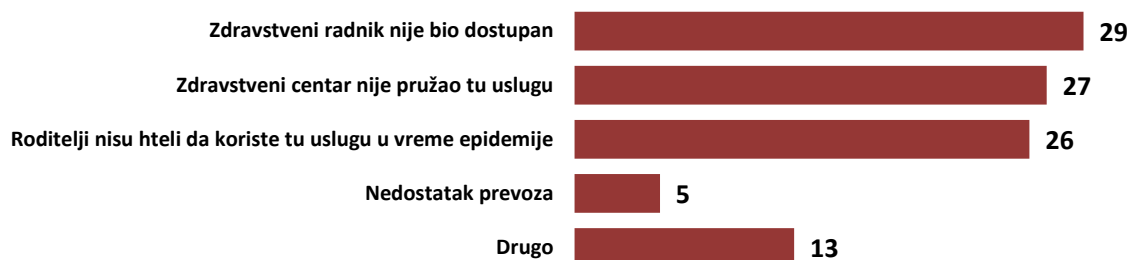

Za razliku od mlađih uzrasnih kategorija gde je preovlađujući razlog zbog kojeg deca nisu dobila potrebnu zdravstvenu uslugu to što zdravstveni centar nije pružao tu uslugu, među decom starosti od 13 do 17 godina u 29% slučajeva navodi se da zdravstveni radnik nije bio dostupan, u 27% da zdravstveni centar nije pružao tu uslugu, a u 26% slučajeva da roditelji nisu hteli da koriste uslugu u toku epidemije. Nedostatak prevoza najređe je ometao pristup potrebnim zdravstvenim uslugama.

Grafikon 3.5.3 – Razlozi za izostanak zdravstvenih usluga u toku epidemije Covid-19 ; podaci u procentima

Koji je glavni razlog zbog koga je ta usluga bila nedostupna ?

Baza: Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim zdravstvenim uslugama u poslednjih mesec dana, u toku epidemije Covid-19, 4% ukupne populacije, N=41

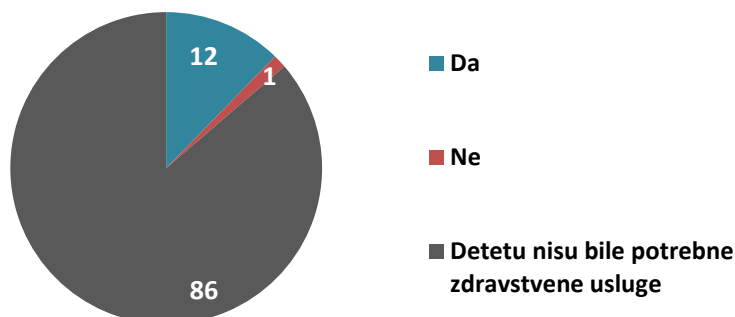

U toku epidemije Covid-19 u periodu od mesec dana pre sprovođenja istraživanja potrebu za uslugama socijalne zaštite imalo je 13% dece starosti od 13 do 17 godina, od kojih je 90% potrebnu uslugu uspešno dobije, dok 10% nije.

Grafikon 3.5.4 – Pristup dece od 13 do 17 godina uslugama socijalne zaštite tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Da li je Vaše dete moglo da ima pristup svim uslugama socijalne zaštite prošlog meseca, u toku epidemije Covid19?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

Deca koja nisu mogla da pristupe potrebnim uslugama socijalne zaštite (1% ukupne populacije, N=13) najčešće nisu mogla da ostvare uslugu koja se odnosi na regulisanje poseta od strane roditelja zbog razvoda (34%, N=4), zatim za uslugu koja se odnosi na postupke i mere za zaštitu od nasilja (29%, N=3), a nešto ređe i uslugu za decu sa problemima u ponašanju (12%, N=2).

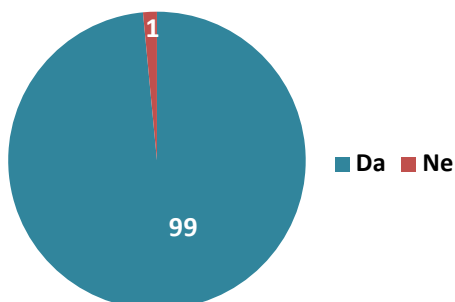
III.5.2 Učenje na daljinu kod dece starosti od 13 do 17 godina

Pristup učenju na daljinu imalo je 99% dece uzrasta od 13 do 17 godina, a 99% onih koji su mu imali pristup ga je i koristilo. Nemogućnost pristupa učenju na daljinu nešto češće u odnosu na prosek imala su deca iz ruralnih sredina (3%).

Grafikon 3.5.5 Pristup dece učenju na daljinu; podaci u procentima

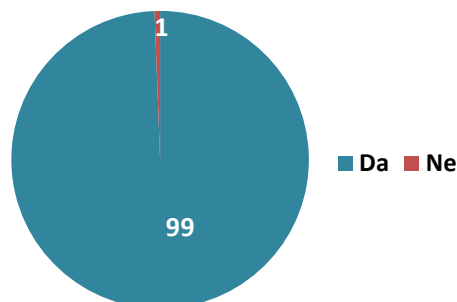
Da li dete ima pristup učenju na daljinu (učenje na daljinu podrazumeva online i TV sadržaje, kao i komunikaciju sa učiteljicom ili nastavnicima putem telefona ili interneta)?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

Da li je dete koristilo učenje na daljinu?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 koja imaju pristup učenju na daljinu, 99% ukupne populacije, N=958

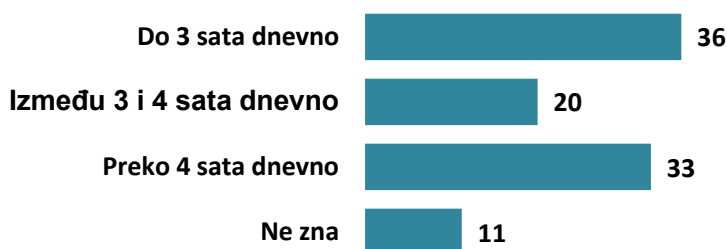

U obrazovnim aktivnostima tokom epidemije Covid-19 deca starosti od 13 do 17 godina u proseku su dnevno provodila 4.1 sat. Najveći udeo dece ovog uzrasta u obrazovnim aktivnostima tokom epidemije provodio je u proseku do 3 sata dnevno (36%), trećina ove dece (33%) provodila je preko 4 sata dnevno u proseku u obrazovnim aktivnostima, dok je jedna petina obrazovnim aktivnostima posvećivala između 3 i 4 sata dnevno. Devojčice ovog uzrasta provodile su više vremena u obrazovnim aktivnostima u odnosu na dečake (u proseku 4.3 sati dnevno spram 3.9 sata).

Grafikon 3.5.6 – Vreme provedeno u obrazovnim aktivnostima tokom epidemije Covid-19; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u obrazovnim aktivnostima/učenju u toku prethodne nedelje?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece starosti od 13 do 17 godina, N=952

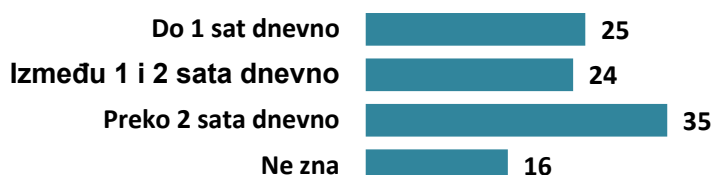

U učenju putem TV školskog programa deca od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu dnevno su u proseku provodila dva i po sata. TV školski program u proseku su dnevno nešto duže pratila deca ovog uzrasta iz Južnog i Istočnog regiona (3.1 sat), deca čiji su majka/staratelj stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja (3 sata), deca čiji su majka/staratelj nezaposleni (2.9 sati), kao i deca iz domaćinstava čiji su prihodi usled epidemije smanjeni do 10 procenata (3.3 sata). Pored toga, u ovom vidu učenja na daljinu devojčice su dnevno provodile nešto više vremena nego dečaci (2.8 sati spram 2.3 sata). Najveći udeo dece starosti od 13 do 17 godina u učenju putem TV školskog programa dnevno je provodio više od 2 sata (35%), dok je po četvrtina u ovoj aktivnosti provodila do jedan sat dnevno (25%), odnosno između 1 i 2 sata dnevno (24%).

Grafikon 3.5.7 – Vreme provedeno u učenju putem TV programa; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u učenju putem TV školskog programa u toku prethodne nedelje?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece starosti od 13 do 17 godina, N=952

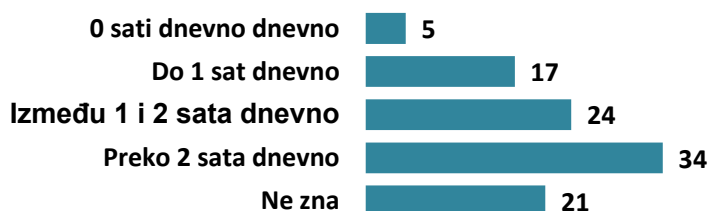

U učenju u digitalnim učionicama sa profesorima i školskim drugovima deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu u proseku su provodila 2.7 sati dnevno, što je značajno više u odnosu na decu starosti od 7 do 12 godina. Najveći udeo dece starosti od 13 do 17 u aktivnostima u digitalnim učionicama provodio je više od 2 sata dnevno (34%), približno četvrtina provodila je između sat vremena i dva sata (24%), dok je skoro petina (17%) provodila do sat vremena dnevno. Na ovom uzrastu 5% dece koja su koristila učenje na daljinu nije učestvovalo u učenju u digitalnim učionicama. Deca iz Južnog i Istočnog regiona više vremena u toku dana u proseku provodila su u ovoj aktivnosti (3 sata), dok su deca iz ruralnih sredina u digitalnim učionicama provodila manje vremena nego deca iz urbanih sredina (2.5 spram 2.8 sati dnevno). Uz to, devojčice su i ovoj obrazovnoj aktivnosti provodile nešto više vremena dnevno u proseku u odnosu na dečake (2.8 sati spram 2.5 sati).

Grafikon 3.5.8 – Vreme provedeno digitalnoj učionici; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u učenju u digitalnim učionicama sa profesorima i školskim drugovima u toku prethodne nedelje?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece starosti od 13 do 17 godina, N=952

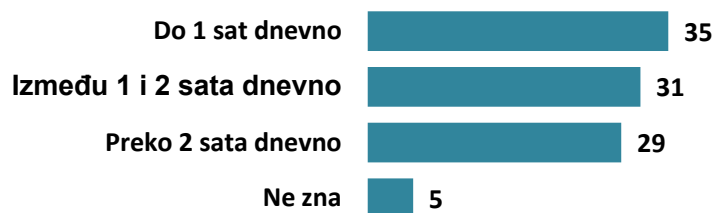

U izradi domaćih zadataka ili drugih aktivnosti na zahtev učiteljica ili profesora deca uzrasta od 13 do 17 godina, uključujući i onu koja su koristila učenje na daljinu i onu koja nisu, u proseku su dnevno provodila 2.6 sati. I u ovoj obrazovnoj aktivnosti devojčice su u proseku dnevno provodile više vremena nego dečaci (2.8 sati spram 2.2 sata).

Grafikon 3.5.9 – Vreme provedeno u izradi domaćih zadataka ili drugih aktivnosti na zahtev profesora; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je dete provelo u pripremanju domaćih zadataka/drugih aktivnosti na zahtev profesora u toku prethodne nedelje?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

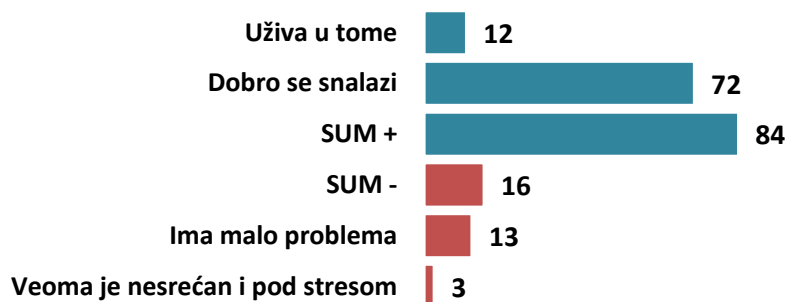

U učenju na daljinu deca starosti od 13 do 17 godina nešto su se bolji snalazila u odnosu na decu starosti od 7 do 12 godina, tj. 84% se dobro snašlo ili je čak uživalo u tome, dok je 16% imalo manjih ili većih problema. Deca čije su majke/staratelji stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja, kao i deca koja primaju bar jedan vid materijalne pomoći češće su u odnosu na prosek imala poteškoće u snalaženju sa učenjem na daljinu.

Grafikon 3.5.10 – Ocena snalaženja dece u učenju na daljinu; podaci u procentima

Kako se, po Vašem mišljenju, dete snalazi sa učenjem na daljinu?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila učenje na daljinu, 98% ukupne populacije dece starosti od 13 do 17 godina, N=952

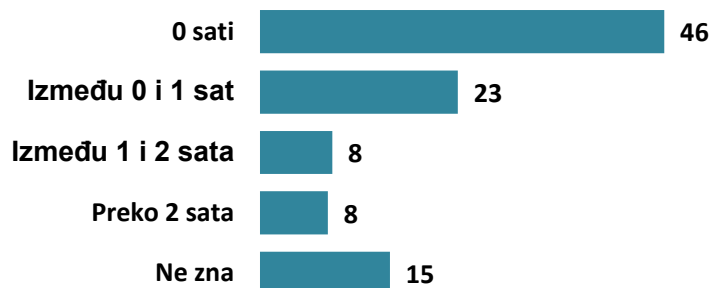

Gotovo polovina (46%) majki/staratelja dece starosti od 13 do 17 godina nije uopšte pomagala svojoj deci u procesu učenja, dok je prosek sati potrošenih na pomoć u toku dana 0.9. sati u toku epidemije. Do jedan sat dnevno deci je pomagalo 23% majki/staratelja, između jedan i dva sata je bilo uključeno 8% majki/staratelja, a preko 2 sata dnevno je pomagalo je takođe 8% majki/staratelja.

Grafikon 3.5.11 – Vreme roditelja provedeno u pomoći deci u procesu učenja; podaci u procentima

Koliko sati dnevno u proseku je Vama (roditelju/staratelju) bilo potrebno da pomognete detetu u procesu učenja u toku prethodne nedelje?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

III.6 PRISTUP TEHNOLOGIJI I KORIŠĆENJE TEHNOLOGIJE U TOKU EPIDEMIJE COVID-19

- **Pristup predškolskom i školskom TV programu** bio je neometan za većinu (86%) dece uzrasta 0 do 17 godina. Ograničena dostupnost, u pogledu takmičenja sa braćom i sestrama za program, bila je nešto zastupljenija kod dece uzrasta do 6 godina.
- Više od 98% ispitivanih domaćinstava ima **internet vezu**, više od polovine domaćinstava (54%) ima kablovsku internet vezu, u trećina ima DSL (ADSL) vezu, dok približno petina domaćinstava ima internet vezu putem 3G ili 4G mobilne telefonije. Tokom epidemije Covid-19 virusa 5% domaćinstava koja imaju pristup internetu pretplatilo se na drugi paket, pri čemu se 3% domaćinstava pretplatilo na paket u okviru kojeg je internet veza sporija u poređenju sa onom koju su imali pre Covid-19 epidemije, dok se 2% pretplatilo na paket koji podrazumeva internet vezu bržu od one koju su imali pre epidemije.
- Kod **dece predškolskog uzrasta**, polovina roditelja koristi mobilni telefon, četvrtina laptop, petina personalni računar i petina tablet radi učenja sa detetom. U ovom uzrastu, 45% roditelja/staratelja ne koristi digitalne obrazovne sadržaje da uči sa decom.
- Kod **dece uzrasta 7-12 godina** dominira upotreba mobilnog telefona u učenju (kod 77.6% učenika), a 36% njih ga deli sa drugim članovima porodice. Sledi laptop (40%) koji sa drugim članovima porodice deli 70% njih, zatim personalni računar (37%) i tablet (14%). Otprilike 9% dece ovog uzrasta ne koristi nijedan uređaj.
- Kod **dece uzrasta 13-17 godina** još više dominira upotreba mobilnog telefona u učenju (94%) i svega 5% ga deli sa drugim članom porodice, zatim personalni računar (53%) i laptop (49%). Otprilike polovina dece ostale uređaje (laptop, tablet, personalni računar) deli sa drugim članovima domaćinstva. Nešto manje od 2% dece ovog uzrasta ne koristi nijedan uređaj.

- Nisu uočene značajne **rodne razlike** u upotrebi tehnologija. Kod devojčica uzrasta 13-17 godina učestalija je upotreba laptopa, dok je kod dečaka istog uzrasta učestalija upotreba personalnih kompjutera.
- Otprilike petina dece uzrasta 13-17 godina i svako deseto uzrasta 7-12 godina nema kome da se obrati za **tehničku pomoć** prilikom upotrebe digitalnih uređaja.

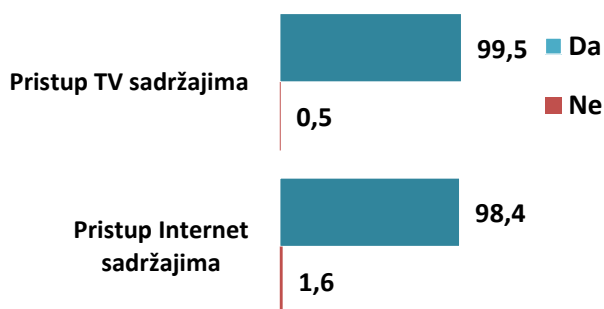
III.6.1 Pristup TV i Internet sadržajima

Pristup TV sadržajima i Internet sadržajima imaju gotovo sva domaćinstva obuhvaćena ovim istraživanjem. Dok u pogledu pristupa TV sadržajima nisu registrovane demografske razlike, pristup Internet sadržajima nešto ređe u odnosu na opšti prosek imaju domaćinstva iz ruralnih područja (97%), zatim domaćinstva u kojima je majka/staratelj nezaposlen/na (97%), domaćinstva iz Južnog i Istočnog regiona (97%), kao i domaćinstva čiji su ukupni mesečni prihodi manji od 300 evra (96%).

Kada je reč o tipu internet veze koju domaćinstvo ima, više od polovine domaćinstava (54%) ima kablovsku internet vezu, u trećina ima DSL (ADSL) vezu, dok približno petina domaćinstava ima internet vezu putem 3G ili 4G mobilne telefonije. Tokom epidemije Covid-19 virusa 5% domaćinstava koja imaju pristup internetu pretplatilo se na drugi paket, pri čemu se 3% domaćinstava pretplatilo na paket u okviru kojeg je internet veza sporija u poređenju sa onom koju su imali pre Covid-19 epidemije, dok se 2% pretplatilo na paket koji podrazumeva internet vezu bržu od one koju su imali pre epidemije.

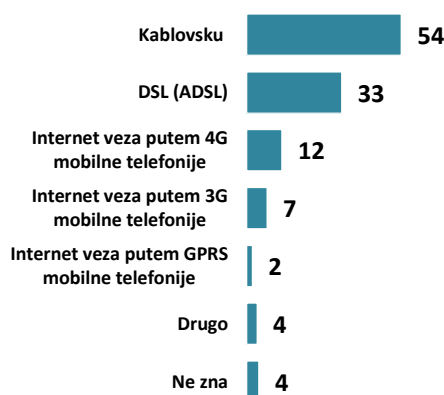
Grafikon 3.6.1 – Pristup TV i Internet sadržajima i tip internet veze; podaci u procentima

Da li Vaše domaćinstvo ima pristup TV sadržajima?
Da li Vaše domaćinstvo ima pristup Internet sadržaju?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Koju internet vezu ima Vaše domaćinstvo? Višestruki odgovori

Baza: Domaćinstva koja imaju pristup Internet sadržajima (98% ciljne populacije)

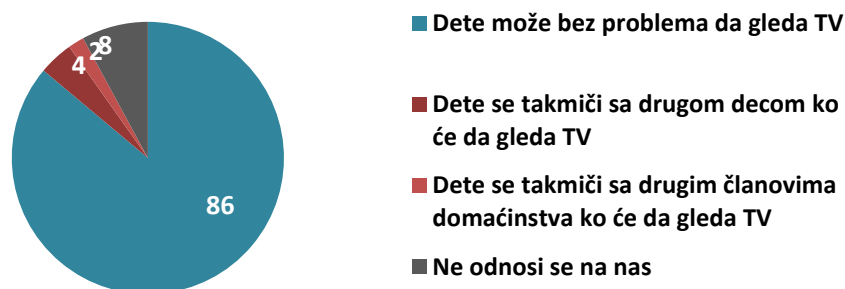
III.6.2 Pristup TV programu za predškolski i školski uzrast tokom epidemije Covid-19

Znatna većina dece uzrasta do 17 godina (86%) imala je potpuno neometan pristup TV programu za predškolski, odnosno školski uzrast, pri čemu je najveći udeo dece koja nisu imala nikakva ometanja pristupu od strane drugih ukućana zabeležen unutar uzrasne kategorije od 7 do 12 godina (93%). Svega 4% dece je iskusilo da se takmiči sa drugom decom u domaćinstvu oko gledanja ovog programa, a sa ovim su se češće susretala deca starosti do 6 godina (6%). Takođe, tek 2% se takmičilo sa odraslim članovima domaćinstva za gledanje TV programa, dok se ne izdvajaju jasne sociodemografske razlike po pitanju toga koje grupe dece su iskusile više poteškoća u pristupu TV programu za decu.

Grafikon 3.6.2 – Pristup dece TV programu za decu predškolskog i školskog uzrasta; podaci u procentima

Da li Vaše dete može da gleda TV program prilagođen deci predškolskog uzrasta bez ikakvog ometanja u toku dana?; Da li Vaše dete može da gleda obrazovni TV program bez ikakvog ometanja u toku dana?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece, N=3149

III.6.3 Korišćenje uređaja za učenje tokom epidemije Covid-19

Mobilni telefon

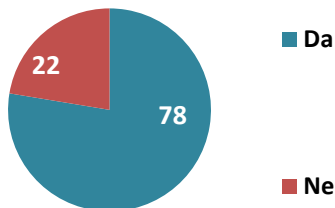
Polovina (49%) majki/staratelja dece starosti do 6 godina koristilo je mobilni telefon kako bi učilo zajedno sa svojim detetom.

Tri četvrtine dece starosti od 7 do 12 godina (78%) koristilo je mobilni telefon u procesu učenja tokom epidemije Covid-19. Trećina ove dece (36%) delila je mobilni telefon sa drugim članovima porodice, a on je najčešće deljen sa jednim članom porodice (78% onih koji su ga koristili i delili), a u petini slučajeva sa dve ili tri osobe (20%). Značajne sociodemografske razlike po pitanju korišćenja i deljenja mobilnog telefona na ovom uzrastu nisu registrovane.

Grafikon 3.6.3 – Korišćenje mobilnog telefona u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina; podaci u procentima

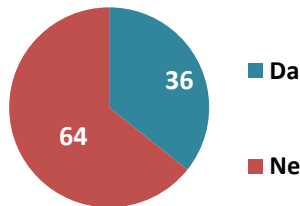
Da li Vaše dete koristi mobilni telefon za učenje tokom Covid19 epidemije?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

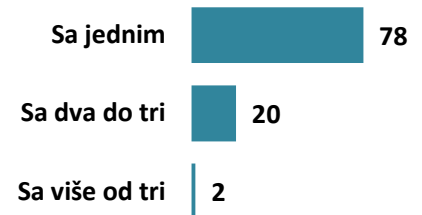
Da li mobilni telefon deli sa drugim članovima porodice?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila mobilni telefon u tok epidemije Covid-19, 78% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=956

Sa koliko drugih članova porodice deli mobilni telefon?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su delila mobilni telefon u tok epidemije Covid-19, 28% ukupne ciljne populacije, N=341

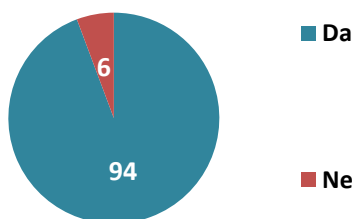

Velika većina dece starosti od 13 do 17 godina (94%) koristila je mobilni telefon za učenje tokom epidemije Covid-19. U ovoj uzrasnoj kategoriji mobilni telefon značajno je ređe deljen sa drugim članovima domaćinstva (u 5% slučajeva), i to najčešće sa jednim članom domaćinstva (69% od onih koji su mobilni telefon delili). Pored toga, devojčice su mobilni telefon koristile za učenje nešto češće u odnosu na dečake (97% spram 92%).

Grafikon 3.6.4 – Korišćenje mobilnog telefona u procesu učenja kod dece starosti od 13 do 17 godina; podaci u procentima

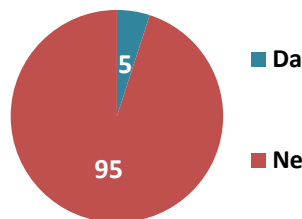
Da li Vaše dete koristi mobilni telefon za učenje tokom Covid19 epidemije?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

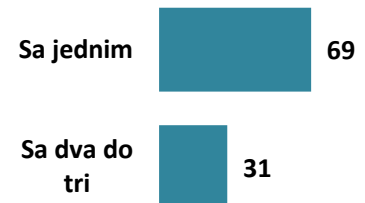
Da li mobilni telefon deli sa drugim članovima porodice?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila mobilni telefon u tok epidemije Covid-19, 94% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=917

Sa koliko drugih članova porodice deli mobilni telefon?

Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su delila mobilni telefon u tok epidemije Covid-19, 5% ukupne ciljne populacije, dece od 13 do 17 godina, N=45

Laptop

Kada je reč o deci starosti do 6 godina, 23% njihovih majki/staratelja koristilo je laptop kako bi uz pomoć njega učilo zajedno sa detetom. Laptop za učenje u ovoj uzrasnoj kategoriji dece značajno je češće korišćen u urbanim sredinama (27%), među više i

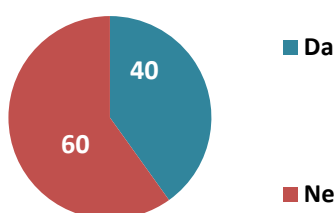
visokoobrazovanim majkama/starateljima (28%) i među domaćinstvima sa mesečnim prihodima većim od 600 evra mesečno (32%).

U poređenju sa mobilnim telefonom, laptop se značajno ređe koristio u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina tokom epidemije Covid-19 – 40% ove dece koristilo je laptop u te svrhe. U ovoj uzrasnoj kategoriji laptop za učenje ređe su koristila deca iz Južnog i Istočnog regiona (33%), deca iz ruralnih sredina (34%), deca čije su majke/staratelji nezaposleni (32%), deca majki/staratelja sa osnovnim i nižim obrazovanjem (17%) i srednjim obrazovanjem (31%) i deca iz domaćinstava čiji su mesečni prihodi niži od 300 evra (23%). Takođe, laptop se značajno više delio sa drugim članovima porodice (70% od 40% populacije dece koja je koristila laptop u procesu učenja). Polovina ove dece delila je laptop sa jednim članom domaćinstva (50% od 28%), 43% onih koji su delili laptop delio ga je sa dva ili tri druga člana domaćinstva, dok je u 8% slučajeva laptop deljen sa više od 3 člana domaćinstva.

Grafikon 3.6.5 – Korišćenje laptopa u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina; podaci u procentima

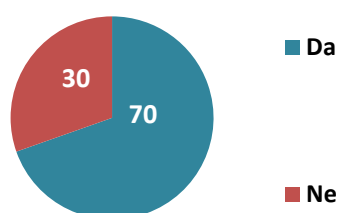
Da li Vaše dete koristi laptop za učenje tokom Covid19 epidemije?

Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina,

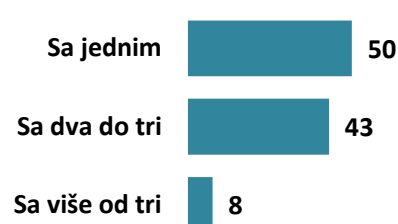
Da li laptop deli sa drugim članovima porodice?

Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila laptop u toku epidemije Covid-19, 40% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=494

Sa koliko drugih članova porodice deli mobilni telefon?

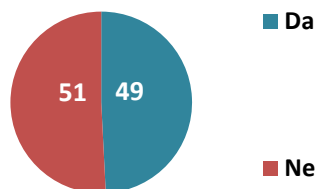
Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su delila laptop u toku epidemije Covid-19, 28% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=344

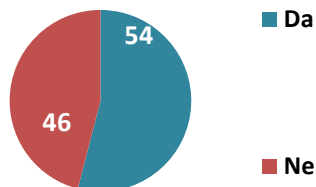
I kod dece starosti od 13 do 17 godina laptop se ređe koristio u procesu učenja u toku epidemije Covid-19 u odnosu na mobilni telefon, tj. laptop je u ove svrhe koristilo 49% dece. I ovoj uzrasnoj kategoriji laptop je za potrebe učenje ređe korišćen među decom čije su majke/staratelji nezaposleni (40%), decom majki/staratelja sa osnovnim i nižim obrazovanjem (26%) i decom iz domaćinstava čiji su mesečni prihodi niži od 300 evra (36%). Pored toga, devojčice su nešto češće koristile laptop u odnosu na dečake (59% među devojčicama spram 40% među dečacima). Laptop se značajno češće delio sa drugim članovima porodice (54% od 49% populacije dece koja je koristila laptop u procesu učenja). Više od polovine ove dece delilo je laptop sa jednim članom domaćinstva (53% od 27%), 42% onih koji su delili laptop delio ga je sa dva ili tri druga člana domaćinstva, dok je u 5% slučajeva laptop deljen sa više od 3 člana domaćinstva.

Grafikon 3.6.6 – Korišćenje laptopa u procesu učenja kod dece starosti od 13 do 17 godina; podaci u procentima

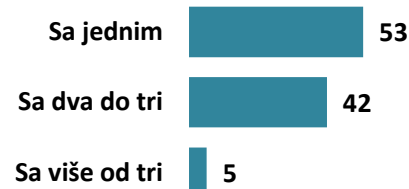
Da li Vaše dete koristi laptop za učenje tokom Covid19 epidemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

Da li laptop deli sa drugim članovima porodice? Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila laptop u toku epidemije Covid-19, 49% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=478

Sa koliko drugih članova porodice deli mobilni telefon? Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su delila laptop u toku epidemije Covid-19, 27% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=258

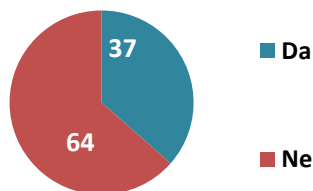
Desktop računar

Približno petina (19%) majki/staratelja dece starosti do 6 godina koristila je desktop računar kako bi zajedno sa ovom decom učila.

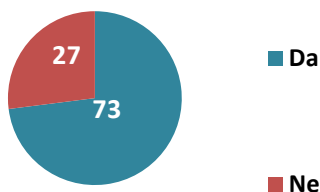
Desktop računari su se u procesu učenja tokom epidemije Covid-19 koristili kod 37% dece uzrasta od 7 do 12 godina. Nešto ređe u ovu svrhu korišćeni su u Beogradu (29%) i među decom čije su majke/hranitelji stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja (22%). Među decom koja su desktop računar koristila u svrhu učenja gotovo tri četvrtine (73%) delilo je ovaj uređaj sa drugim članovima domaćinstva, od čega je skoro polovina (49%) delila sa dva do tri druga člana domaćinstva, 39% sa jednim, a 13% sa više od tri.

Grafkon 3.6.7 – Korišćenje desktop računara u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina; podaci u procentima

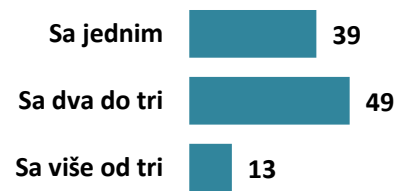
Da li Vaše dete koristi desktop računar za učenje tokom Covid19 epidemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

Da li desktop računar deli sa drugim članovima porodice?
Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su koristila laptop u toku epidemije Covid-19, 37% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=449

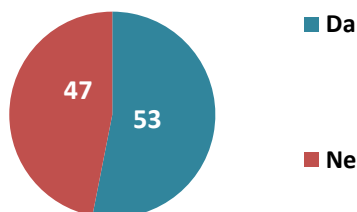
Sa koliko drugih članova porodice deli desktop računar?
Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su delila desktop računar u toku epidemije Covid-19, 27% ukupne ciljne populacije, N=328

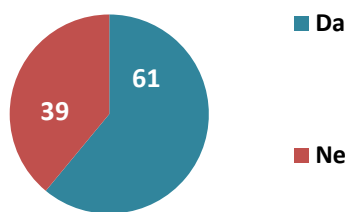
Kod dece starosti od 13 do 17 godina desktop računari su se u procesu učenja tokom epidemije Covid-19 koristili u 53% slučajeva, i to nešto češće među dečacima (65%) nego među devojkama (40%). Među decom koja su desktop računar koristila u svrhu učenja 61% delilo je ovaj uređaj sa drugim članovima domaćinstva, pri čemu devojke nešto češće nego dečaci (u 77% slučajeva spram 51%). Oni koji su delili, u više od polovine slučajeva to su činili sa jednim članom domaćinstva (53%), nešto više od trećine delilo je desktop računar sa dva do tri druga člana (36%), a 11% sa više od 3 člana domaćinstva.

Grafkon 3.6.8 – Korišćenje desktop računara u procesu učenja kod dece starosti od 13 do 17 godina; podaci u procentima

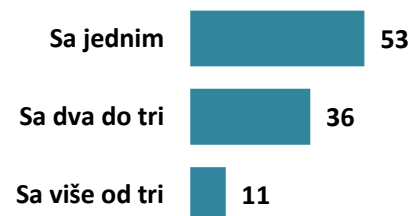
Da li Vaše dete koristi desktop računar za učenje tokom Covid19 epidemije? Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina.

Da li desktop računar deli sa drugim članovima porodice? Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila laptop u toku epidemije Covid-19, 53% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=516

Sa koliko drugih članova porodice deli desktop računar? Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su delila desktop računar u toku epidemije Covid-19, 32% ukupne ciljne populacije, N=315

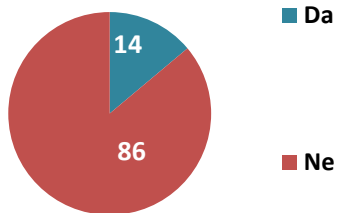
Tablet

Tablet uređaj za učenje zajedno sa svojom decom koristilo je 19% majki/staratelja dece uzrasta do 6 godina. Ovaj uređaj češće je zarad učenja sa decom do 6 godina korišćen među više i visokoobrazovanim majkama/starateljima (23%).

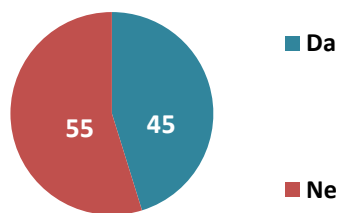
Od svih ispitivanih uređaja, tablet se najmanje koristio u procesu učenja tokom Covid-19 epidemije među decom starom od 7 do 12 godina, tj. koristilo ga je 14% ove dece. Tablet uređaj nešto se češće koristio u Beogradu u odnosu na druge regione (19%). Među približno polovinom dece (45% od 14%) koja su tablet koristila za učenje, ovaj uređaj je deljen sa drugim članovima domaćinstva, i to najčešće sa jednim članom domaćinstva (73% od 6%).

Grafkon 3.6.9 – Korišćenje tableta u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina; podaci u procentima

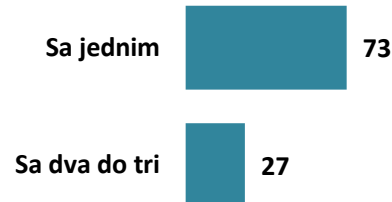
Da li Vaše dete koristi tablet za učenje tokom Covid19 epidemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 7 do 12 godina, N=1232

Da li tablet deli sa drugim članovima porodice? Baza: Deca starosti od 7 do 112 godina koja su koristila tablet u toku epidemije Covid19, 14% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=171

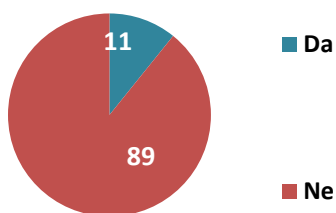
Sa koliko drugih članova porodice deli tablet? Baza: Deca starosti od 7 do 12 godina koja su delila tablet tokom epidemije Covid19, 6% ukupne ciljne populacije dece od 7 do 12 godina, N=77

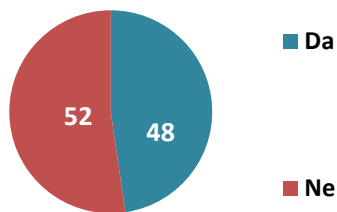
I među decom starosti od 13 do 17 godina tablet je bio najređe korišćen uredjaj za učenje tokom Covid-19 epidemije i koristilo ga je 11% ove dece. Među onima koji su ga koristili približno polovina (48% od 11%) je tablet delila sa drugim članovima domaćinstva, i to u većini slučajeva sa jednim (67% od 5%), a nešto ređe i sa dva ili tri člana domaćinstva (33% od 5%).

Grafkon 3.6.10 – Korišćenje tableta u procesu učenja kod dece starosti od 7 do 12 godina; podaci u procentima

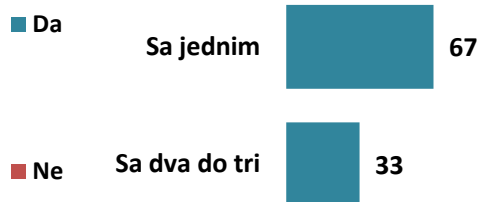
Da li Vaše dete koristi tablet za učenje tokom Covid19 epidemije?
Baza: Ukupna ciljna populacija dece starosti od 13 do 17 godina, N=973

Da li tablet deli sa drugim članovima porodice?
Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su koristila tablet u toku epidemije Covid19, 11% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=105

Sa koliko drugih članova porodice deli tablet?
Baza: Deca starosti od 13 do 17 godina koja su delila tablet tokom epidemije Covid19, 6% ukupne ciljne populacije dece od 13 do 17 godina, N=50

U uzrasnoj grupi dece od 7 do 12 godina 9% dece nije koristilo ni jedan uređaj za učenje tokom epidemije Covid-19. Jasne socio-demografske razlike ne izdvajaju se u ovom pogledu: 52% ove dece dolazi iz urbanih sredina, a 48% iz ruralnih; 60% ove dece ima majku/staratelja sa stečenim srednjim obrazovanjem, 24% sa višim ili visokim, a 16% sa osnovnim ili nižim. Pored toga, među ovom decom 22% prima bar jedan vid materijalne pomoći, a kada je reč o prihodima domaćinstva, najveći udeo dolazi iz domaćinstava čiji su mesečni prihodi između 300 i 600 evra (41%), zatim iz domaćinstava sa mesečnim prihodima do 300 evra (27%), a 19% iz

domaćinstava sa prihodima većim od 600 evra, što ukazuje na to da nisu samo finansijski razlozi prepreka u korišćenju uređaja za učenje unutar ove uzrasne grupe dece.

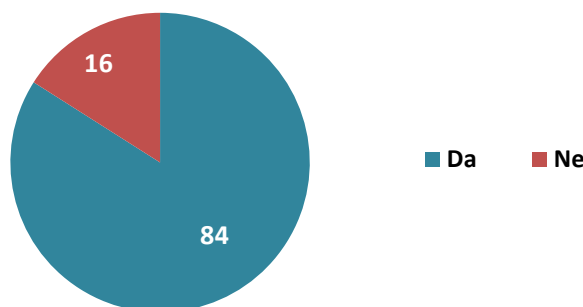
U uzranoj grupi od 13 do 17 godina 2% (N=16) dece nije koristilo ni jedan uređaj za učenje, od čega je 69% iz ruralnih sredina (N=11), a 31% iz urbanih (N=5). Kod 69% ove dece (N=11) majka ili staratelj su stečenog osnovnog ili nižeg obrazovanja, 24% (N=4) srednjeg, a 6% višeg ili visokog (N=1). Polovina ove dece (50%, N=8) dolazi iz domaćinstava čiji su mesečni prihodi niži od 300 evra. Uz to, među ovom decom 44% (N=7) prima bar jedan vid materijalne pomoći.

III.6.4 Tehnička podrška u korišćenju uređaja

Ukupno gledano, 84% dece starosti od 7 do 17 godina imaju kome da se obrate za tehničku podršku u korišćenju mobilnog telefona, laptopa i tableta, dok kod 16% dece izostaje tehnička podrška. Izostanak tehničke podrške češći je među decom iz ruralnih područja (20%), decom čije majke/staratelji imaju završenu osnovnu školu ili niže obrazovanje (37%), decom čije su majke/staratelji nezaposleni (21%), decom koja primaju socijalnu pomoć (24%), kao i među decom koja žive u domaćinstvima sa mesečnim prihodima nižim od 300 EUR (27%).

Grafikon 3.6.11 – Tehnička podrška u korišćenju uređaja; podaci u procentima

Da li dete ima nekog kome bi se obratilo za tehničku podršku u korišćenju mobilnog telefona/laptopa/tableta?
Baza: Deca starosti od 7 do 17 godina, 70% ukupne ciljne populacije dece, N=2205

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

unicef
za svako dete